

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Francisci Montmorencii E Societate Iesv Cantica Et Idyllia
Sacra**

Montmorency, François de

Antverpiae, 1638

Francisci Montmorencii E Societate Iesv Idyllia Sacra.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69423](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69423)

FRANCISCI
MONTMORENCII
E SOCIETATE IESV
IDYLLIA
SACRA.

Egrediamur in agrum, com-
moremur in villis.

Cant. Cant. cap. 7.

PRÆFATIO.

Titul^{us} Libelli huius est Idyllia antiquæ
 appellationis. Idyllion enim species est
 Bucolici carminis, quo nullum inter omnia
 genera carminum aut vetustius, aut venu-
 stius. Tantum siquidem genuinâ gratiâ cete-
 ris Poëmatis præstat, quantum natiuus oris
 color fucis omnibus antecellit. Huius porrò
 certior origo, missis Græcorum fabulis, mihi
 videtur repetenda paullò altiùs, à primis vs-
 que Patriarcharum Hebræorum temporibus.
 Pastoralem illi vitam coluerunt; pastorali
 cantu potiùs quàm scripto carmine, sæculi,
 quo viuebant, aurei felicitatem, ludos, nu-
 ptias, funera celebrarunt; agrorum secessu pa-
 stores illos ad meditandum carmen inuitan-
 te. Quin & pastrices puellas legimus, quoran-
 nis in vnum conuenire solitas; vt per dies qua-
 tuor filiam Iephtes alternis versibus plange-
 rent. Id enim sonat vox Hebræa *thannoth*;
 quæ, non tam plangere, quàm alternis dicere
 significat. Innuit hoc verbo sacra Iudicum
 Historia, poëtrias illas in agresti scenâ filiam
 Iephtes annuo Dramate repræsentsse; quò
 commiserationem & planctum in auditori-
 bus excitarent, eorumque mentibus varias in-
 clytæ

clytæ virginis virtutes in miscellaneum velite
 vnguentum artificio poëtico colliquatas per-
 mixtasque, subodorandas exhiberent. Et hæc
 nihil opportunius; immortalis vt Heroine
memoria in compositionem odoris facta opus pig-
mentarij, iucundè non minùs quàm vtiliter
 ad posteros dimanaret. Hoc Hebraidum ex-
 emplo, Phœnissas opinor & Ægyptias mulie-
 res, Hebræis cōfines, Adonia canere instituis-
 se, nobile Bucolici carminis genus. Excepe-
 runt veterum hunc vatium morem aliquanto
 pòst interuallo Dauid, Salomon, Isaias. At
 quales hi cantores? Quid, quæso, tenerius Epi-
 cedio, quo Saùli Regi Dauid gener parenta-
 uit? Quàm molles in eo affectus, quàm de-
 center recurrens intercalaris versus? Quid fe-
 stiuus Genethliaco illo carmine, quo faustos
 Mundo Emmanuelis ortus prosequitur Isaias,
 vaticiniorum suorum capite vndecimo? Eò,
 nisi fallor, allusit Virgilius Eclogâ quartâ;
 quam in gratiam proximè nascituri Messia,
 non Salonini pueri, cōscripsit: vt fusiùs inter-
 pretatur Diuus Constantinus Cæsar, cap. 20.
 Orat. ad Sanct. Quid excellentius denique
 Salomonis Epithalamio, cui Titulus Canti-
 cum Canticorum? Quanta in eo vis, gratia,
 indoles, Bucolici carminis? qui loquuntur,
 Vpiliones sunt; pathemata, dicendi character,
 miræ simplicitatis & candoris; comparationes,
 non

*Vide Euse-
 bium.*

non nisi de rebus rusticis mutuata. Laudant se Amantes de formâ, consuetudine inter Bucolicos poëtas receptâ: sunt officia, sunt zelotypiæ, sunt in Amore vicissitudines; cuius vis, tam indomita quàm Mors; cuius æmulatio, sicut infernus; cuius lampades, lampades ignis atque flammaram mirâ describuntur energiâ. Sub huius Amoris pastoralis typo, sapientissimus virorum Salomon, Ecclesiam à Christo in Sponsam electam, Deum hominem factum, maxima denique sapientiæ cælestis arcana priscorum Theologorum ritu solerter adumbravit. Sic Ægyptij sacerdotes sacratiora Mysteria non vulgaribus litteris, sed Hieroglyphicis figuris exprimebant; ac proinde Sphinges ante templa collocari iuebant, vt intelligerent adoratores, quæ in cærimonijs traderentur, ea sub symbolis & ænigmatibus, altiorem sensum includere. Velatur hîc Allegorijs Diuina sapientia; nec tamen vsque adeo latet, quin illam perspicax Lector deprehendere valeat, si mentis aciem trans extimum litteræ corticem acriùs intendat, & quasi per minutos calathi cancellos rimetur *mala aurea in argenteis lectulis*, id est canistris, asseruata. Totus operis ordo planè poëticus est, qui à medijs colloquia pastorum inchoet. Nihil hîc exegematicum, omnia Dramatica. Quatuor in totum sunt personæ; Sponsus, Sponsa,

Sponsa, & vtriusque comites. Sed quarta persona (quod & monet Horatius) numquam in his Diuerbijs simul cum alijs loquitur. Deinde, si audiendi sunt Grammatici, qui volumus Poëma Bucolicum vnico constare debere argumento in plures Eclogas diuiso; quanto inferior erit hac in parte noster Salomon Bionne, Theocrito, Marone, & alijs qui sibi legem hanc seruandam non putarunt. Omnibus igitur numeris absolutum hoc Salomonis Epithalamium velut exemplar sibi Theocritus imitandum proposuit in eo, quod Helenz scripsit, Epithalamio; in quo non obscura Salomonici huius vestigia passim est obseruare. Vterque enim, in consimili Nuptiarum argumento, Sponsæ quam celebrat pulchritudinem æqualium Adolescentularum comparatione extollit; quarum certus & definitus numerus apud vtrumque exprimitur. Ac rursum simili modo suam vterque Sponsam exorienti Auroræ, cupresso in horto, equo in curru comparat. Nam Græca septuaginta Interpretum versio habet: *Equæ meæ in curribus Pharaonis assimilauit te.* Quam septuaginta seniorum versionem in Alexandria bibliothecam relatum Theocritum legisse, ex eo fit mihi verisimile, quòd Callimachus illi bibliothecæ post Demetrium Phalereum præfuerit sub id tempus, quo Theocritus, Lycophron, & alij ex famo-

mosâ illâ poëtarum Pleiade, Regi Ptolemæo Philadelpho familiariter adhærebant. Nec dubium est quin illi poëte, è sacris Litteris iam in Græcum sermonem conuersis, plurima in suos vsus deriuarint. Disertè id affirmat Tertullianus in Apologetico cap. 47. *Quis poëtarum, inquit, qui non omnino de Prophetarum fontibus potauerit?* Ad illos te fontes, Christiane Lector, compendio ducimus, dum hos omnes Hagiographos Bucolici carminis scriptores, tibi, in hoc Idylliorum Libello velut sub vnum aspectum exhibemus. Erit vnus & alter fortassis in eo numero, qui sublimi genere dictionis interdum assurgere videatur: sit ita, vt videretur; non ideò tamen eum mihi prætereundum putauit. Vt nec Theocritus à ceteris Idyllijs submouit illa quæ prolixius in laudes Hieronis & Ptolemæi Regum grandiori scripserat caractere: nec ipse Virgilius Bucolicis suis excludere voluit Silenum, Gallum, Pollutionem, Eclogas grauioris argumenti, quàm vt merè Bucolicæ dici possent.

Boni consule, candide Lector, & his frueri.

T R E-

REVERENDO PATR
FRANCISCO
MONTMORENTIO
IDYLLIA SACRA
SCRIBENTI.

H *eroum FRANCISCE genus, cui pre-
mia Virtus
Illo, quo satus es, sanguine digna
dedit;*

*Præcipuè tot cùm titulos in tædia vertit,
Et tibi pro titulis omnibus ipsa fuit.
Quàm iuuat umbrosos tecum conscendat
colles,*

*Caraque Calicolis, & tibi, rura sequi?
Et fontes lustrare sacros, lucosque sonantes
Diuùm carminibus, carminibusque tui*

*Sed mihi Bethlemî placeant ante omnia val-
les,
Et que Iessides per loca duxit oves.*

Allusio ad
duo Idyll.
PASTOR-
BONVS &
BETHLE.

Hic inter nemora, & gratas pastoribus umbras,
Cantando tenuit, demeruitque Deum.

Tantaque maiestas calamis & arundine parua,
Et stipula potuit simplicitate capi.

Hic, dum manè nouo stabulis educeret agnas,
Ipsa simul Pietas manè petebat agros.

At non sacra pecus loca tangere passus, & olim
Conscia nascentis tecta futura Dei.

Quamuis æstus erat, quamuis grex languidus
umbras

Quereret, & medio frigora grata die,
Et Bethleæa gregem traheret specus: attamen,
Umbram

Hic captare mea parcite, dixit, oues.
Religiosus inest qui vos hinc arceat horror,
Rupe sub hac infans vagiet ipse Deus.

O quoties, paruus caneret dum talia Vates,
Amemor ardoris substitit omne pecus.

Sepè etiam Superi puerum cinxisse feruntur,
Cantusque ad pueri continuisse suos.

Parte aliâ ante pedes Salomoni æterna canenti
Fœdera mirantes procubuerunt fera.

Impauida circum vitula taurique iacebant,
Et lupus attento mixtus & vrsa gregi.

Allusio ad
Idyll. SAL-
LOMO.

T 2 Fallor?

Allusio ad Idyll. IESVS-AMISVS.
*Fallor? an his etiam in siluis quæsivit & amnis
 Sollicito natum cum sene diua Parens?
 Et fas hunc, inquit, certis deprendere signis
 Esse aliquem è Superis arguit ipse decor.
 Quæ referat violas est vestis, eburnea cernix,
 Aurea casaries, matris in ore color.
 Hac ibi me FRANCISCE iuuet memorare,
 tuosque*

*Quamuis dissimili voce referre modos.
 Assyrijs ô qui modò lucis inferat! ô qui
 Me modò Chaldaei sistat ad amnis aquas!
 Fusus ubi in musco Daniel ad flumina, Regem
 Ire boues inter vidit, & esse bouem.
 Ut videt, ut plorat, dum quâ modò frontis
 coronam,*

*Hac Dominum spectat cornua ferre suum.
 Ferreus est lacrymis, si quis non tangitur istis
 Ipso qui fletur plus feritatis habet.
 Ferreus est etiam quem non Hebronia Tempus
 Nec Libani valles plus Helicone iuuant.
 Huc feror. his primùm calo delapsa Poësis
 Montibus erravit, cultaque diua fuit.
 Non petulans oculisque argutans mollibus ignis,
 Nec miscens numeris verba pudenda suis.*

Qualem

Qualem Cecropia mox prostituistis Athena,
 Romaque dein mundi, nequitiaque caput.
 Sed penitus formosa, suoque simillima celo;
 Blandaque, sed quamuis blanda, pudica
 tamen.

Cingebat castam Pudor & Sapientia Dinam,
 Castus cum telis ad latus ibat Amor.

Vatibus hæc primis iunctas ostendit avenas,
 Suggestit numeros, materiemque dedit.

Fluminaque & silvas cantare, & numen in illis
 fuisse; & Hoc Divinum credite, dixit, opus.

Fortunate senex, per te redit illa voluptas,
 Sequæ iterum nasci sæcula prisca vident.

Illa tuis tota est, cantatque in versibus atas;
 Totque simul Vatum quod fuit, unus habes.

Vnde, precor, tantus vigor est agroque se-
 ni que?

An labor ipse tuis est medicina malis?

An tibi dilectis venere è montibus herba,
 Instaurare annos qua potuere tuos?

An potius Dea qua primos docuisse Poetas
 Creditur, has vires ingeniumque facit?

Sic est, illa tuum caelesti nectare pectus

Imbuit, & docuit numine digna loqui.

*Et manibus modò plectra dedit , gracileque
cicutas,*

*Aptaque temporibus laurea ferta tuis:
Et modò , qui Superos traherent , dictas
amores,*

*Et modò qua possent verba domare feru.
Non finit hæc eadem longos sentire dolores;
Non finit annorum , non meminisse tui.
Ergo licet morbiq; premant , morbosq; senectus
Ipsa grauet , numquam te sinet illa mori.
Nam quemcumque sæmel placido Dea lumi-
ne vidit,*

*(Hei mihi! quàm paucis cuenit iste fauor)
Ipse sibi superest , viuitque à funere Vates,
Et mors , illius nil nisi corpus habet.*

SIDRONIVS DE HOSSCHE
è Societate IESV.

APES IDYLLION.

ARGUMENTVM.

Hoc Idyllio sub APVM SAMSONIS typo,
S.D.N. VRBANI VIII. Pontificis Maxi-
mi gentilitiæ APES adumbrantur.

Ex cap. 14. Lib. Iudic.

RCET ab VRBANI me laudibus
emula celo
Maiestas. Sed & has aliquâ tamen
annue parte

Musa verecundis mihi delibare cicutis.

Alter erit maiore tubâ qui regna Pisauri

VRBANI canat auspicijs adiecta recenter

Imperio veteri: meus hanc pudor impare versu,

Et tentare leui formidat arundine Laurum.

Argumenta mea minus ambitiosa Thalia

Donet APIS, sancto qua nectare largius ora

Imbuit VRBANI, quàm nobilis antè poëta

Cuius Agonales Thebe vetus audijt Odas.

Tu mihi progenies ades ô certissima cali

BARBERIDVM gentilis APIS, paullumque
reliçto

Colle Quirinali, nostras inuise myricas,

Dum cano Bucolicum, sed non ignobile, carmen.

Carmen ab intonso primùm Samsone repertum,

Quodque sub obscuro prudens Enigmate textit;

T 4

Ne

*Ne foret Allophylis interpres in omnibus
Carminis erueret qui sensa latentia; donec
Vxor id arcanum simulato perfida fletu
Eliceret, facili sic adblandita marito:*

T H A M N I T I S.

*Si qua foret, Samsò, nostri tibi cura; latere
Non sineres arcana tuam, reor, ista puellam.
Quid prodest, inij quòd sacra iugalia tecum;
Si mens non eadem, non est par sensus utrique,
Si qua scis, ego scire vetor? cur fingis amare?
Ah nimium sunt facta tuis pugnancia dictis.*

S A M S O.

*Parce queri. Non si materque paterque
garent,
Hec arcana velim matri vel credere patri.
Vtilius nescire tibi est. Sine, quaeso, fatiget
Hoc alios quibus est Enigma resolvere cordi.*

T H A M N I T I S.

*Cassando grauius nostros accendis amores.
Septima lux teritur precibus mihi, nec tam
audis
Crudelis! per ego has lacrymas, per si
quidquam
Dulce meum, precor hac ne me celaueris ultra
Cur retices? num nostra tibi suspecta fides est?
Num metuis ne forte meis ea ciuibus edam?*

*Sed prius excindi linguam radicitus istam,
Quam secreta mihi patiar commissa renelli.
Tuta times. Si te fallo, me numina fallant.*

S A M S O.

*Fasne puellarum promissis fidere quemquam?
Viscus aues, calamus piscem, venatica cernas
Lina, viros capiunt iurantis verba puella.
Improbitate tui vincor, non pondere voti.
Nec quia commissum sperem te posse tacere,
Sed quia cogit Amor, nodum tibi carminis huius
Expediam, primam repetens ab origine. mecum
Hic simul interea viridi succede salicto,
Dum media frangat sese calor iste diei.*

*Ibam forte meos visens te nuper amores,
Iamque propinquabam Thamne; ferus ecce
repente*

*Se Leo proripuit latebris, rugitibus implens
Omne suburbanum, meque in certamina poscens.
Quid facerem? pudor hinc & virtus conscia
turpi*

*Me dare terga fugae prohibebat; inermis at illinc
Qui poteram monstro concurrere, quale nec
umquam*

*Decolor in vastis aluit Gætulia campis?
Non iaculum, non ensis erat, non spicula:
verum*

*Adfuit in tanto presens discrimine Numen,
Et dedit aduerso securum pectus ut hosti*

T S

Obijce-

Obijcerem, qui supremos arrectus in unguis
 Insiliit, totâque ruens me mole petiuit.
 Ipse steti fidente gradu, contraque tetendi
 Brachia librati pondus subitura leonis,
 Atque lacertorum firmis hunc nexibus urgent
 Affixi violenter humo, faucesque prehenfas
 Discerpsi tribus his digitis in frustra; cadaver
 Ocyus abijciens inter vineta, propinqui
 Incipiunt Thamnæ quâ se subducere colles.
 Ponè sequebantur senio tardante parentes;
 Non tamen hæc illis superata pericula dixi.
 Quanto sit satius non te quoque plura docere?

THAMNITIS.

Imò age Sponse, mihi dulcissime Sponse
 rorum,
 Ordine cuncta refer, nec spes intercipe nostras.

SAMSO.

Iam solidum noua Luna quater reparauerit
 orbem,
 Condictamque meis tulerat sponsalibus horas
 Ingredior cum rursus iter, paulisper ab alto
 Aggere deflectens ad amœna vireta, Leonis
 Funus ubi nudâ lacerum tellure iacebat.
 Hæc examen Apum video crudelis in ore
 Mellificasse fera; sedem sibi legerat ales
 Nectaris hæc opifex, & cerea castra locarat,
 Vis ubi barbariesque prius regnare solebant.

Quis dulces exire fauos à Rege ferarum
 Credat? ab immiti speret quis mella Leone?
 Auguror & terris nunc aurea saecula redibunt,
 Atque iterum dura sudabunt balsama quercus;
 Aërij quando mellis vindemia fluxit
 Faucibus è medijs, rictuque Leonis aperto,
 Vnde fauum legi: pars cessit utrique parenti,
 Altera missa tibi est; & me pars tertia pauit.

Altrices mihi semper Apes saluete! Labori
 Astra precor faueant sic conspirantia vestro,
 Sic lacrymas Aurora suas dispense, in usus
 Sic pateant vestros liquidi commercia caeli;
 Perpetuam fundat messem sic diues odorum
 Hortus, & irrigui circum violaria fontes.
 Hoc quod agreste cano vobis, ne spernite
 carmen.

Vester ego Vates (Vatem nam me quoque
 dicunt

Pastores, quamuis timidè sim credulus illis)
 Semper ad astra feram diuini mellis honores;
 Semper A P V M pangam lepidò praconia versa.
 Ne tamen ignauo sit peruia cuique poëta;
 Dissimulata mihi sub Grippho Musa latebit.

Talia Samsouem meditantem Thamnis, &
 omne
 Vicinum stupuit nemus. Hæc precor aura Fa-
 non I

Deferat V R B A N O dextram reuerenter in
 aurem.

A D-

ADMODVM REVERENDI
PATRI NOSTRO
MVTIO VITELLESCHI
SOCIETATIS IESV
PRÆPOSITO GENERALI

H *Æc mihi disparibus nuper tentis
cicutis
Carmina Thesbite, Pater, ex
fronte serenâ,*

*Tot curas inter tantæque negotia molis,
Commissos tibi dum Socios moderaris IEST
Sic Israëlem Thesbites magnus habenis
Continuit, Patria solers auriga quadrige.
Sic animis adiit Superos fidentibus, audax
Non rescindendas calo præscribere leges.*

ELIAS IDYLLION.

*Quâ propè littoream spectat Carmelus Iopp
Pumiceo latuisse specu perhibetur Elias;
Has ubi submisso dedit olim poplite voces:
O vos antè meo suspensa carmine nubes,
Sat vetitos clauso tenuistis in athere nubes,*

Et fonti pluuias interdixistis Achabo:

Nunc aperite sinus ; nunc surge procellifer
Eure,

Aëris en vitio moriens tibi supplicat herba.

Iam mea iam pluuiam deducite carmina
calo.

Tertius hic miseris September agrestibus exit,

Immodicis ex quo nemus omne caloribus, omnis

Aret ager. Languent Sabama vineta supina,

Rore nec assueto recreatur oliuifer Hermon,

Areaque elusas suspirat Ephratea messes.

Iam mea iam pluuiam deducite carmina
calo.

Non Achoritane cytisum, non gramina valles

Vlla ferunt : passim pecus interit ; ipsaque
nudos

Flumina destituunt in ripa margine pisces.

Omnis abest pridem riuus & fontibus humor.

Iam mea iam pluuiam deducite carmina
calo.

I nunc, funde preces Belo, peregrine sacerdos,

Si tempestiuos segeti det forsitan imbres.

Quid surdo canis ? ille tuâ nil voce mouetur.

Sed mihi qui castè colitur Deus, applicat
aurem,

Pectus & humanis gerit exorabile votis.

Iam mea iam pluuiam deducite carmina
calo.

Ecce mari nubes effert se parua. Bonum sit.

Ecce

Ecce alias alijs è partibus Eurus & Ausus
 Agglomerant, aliasque super conuoluit Ictus
 Noctem hiememque ferens. propior sonat
 procella.

Iam mea iam pluuiam deducite carmine
 celo.

Curre puer, Regi responsum perfer Achillem,
 Curru iungat equos, & iter voret ante, tu-
 mescens

Quàm subitis Cisson vetet auctibus. Aspice
 latis

Totus ut in terras descenderit imbribus aether,
 Versicolorque boni processerit ominis arcus.

Quot Samaritanis hic gaudia nuntiat hortis.

Quas in spes residem Chananitidos erigit vnum

Pergite de glebâ, nubes, sitiente mereri,

Pergite fecundos inuergere largius imbres:

Nondum prata satis, nondum satis arua bi-
 berunt.

A N T O N I O
 D E M O N T M O R E N C Y
 A B B A T I S . A N D R E A E E T F I D E M I I
 F R A T R I S V O
 P A S T O R - B O N V S I D Y L L I O N .

A R G V M E N T V M .

Puerum Dauidem gregi suo præficit Parens
 IESSE. Sub DAVIDIS autem personâ VE-
 RVS ECCLESIAE PASTOR designatur.

L Anigeri qua cura gregis, qui cultus ha-
 bendo
 Sit pecori, Dauidem Pater erudiebat
 Iesse,

Dum puero mandaret oues. Tu sine Fidem I,
 Seu regis Andreae Germane libentiùs agnos,
 O ades; & si quid potes hac cessare sub umbrâ,
 Obediden audire inuuet, cui plaudit Ephrata
 Et nemus & tali pulsatus carmine collis.

O puer alme tuis placeant, sine, fratribus
 vrbes:

Tu mihi pasce gregem. vocat hac te blanda
 venustas

Ruris, & irrigui gelidis in vallibus amnes.
 Sume pedum, tibi gratatur canis ecce magistro,
 Stant

Stant & oues circum, pueri nec poenitet illi,
 Nec te poeniteat pecoris puer auree; Patri
 Pauit & ipsa gregem quondam formosa
 becca:

Ille grauem gestans humeris candentibus
 nam

Ad puteos ducebat oues, plenisque iubebat
 Sedula currentem potare canalibus undam.
 Incipe care puer placidas mulgere capellas,
 Lactea cerne tuis demittunt ubera palmis,
 Incipe care puer: teneri puerilibus agni
 Imperijs gaudentque regi, saliantque per
 bam

Latitiã implentes latè balatibus agros.
 Dum cytisum lati per pinguia pascua carpens,
 Tu densas inter corylos laurove sub altã
 Disparibus magnum calamis imitabere Mops
 Qui gracilem primus labris admouit auenam.
 Et tua Legifero certabunt carmina vati,
 Quamuis ille senex, quamuis sis paruulus ipse.
 O felix nimum grex te pastore futurus!
 Si lupus insidijs, leo vi grassetur apertã;
 Nec puer insidias, nec vim curabis apertam,
 Certus ab articulis prædam extorquere leoni.
 Sed neque turpe tibi duces languentibus agni
 Supposuisse humerum, si quos procumbere cap
 Videris oblitos seræ decedere nocti.

At si tentet oues scabies aut arida febris,
 Principijs vigil occurre; damnosa priusquam
 Per

Per reliquum serpent temerè contagia vulgus.
 Dulcibus idcirco flumijs quandoque lauabis
 Omne pecus; missusque secundo defluet amne
 Dux aries, donec ripas enadat in altas.

Indole matre puer tali! sic gloria surget
 Aqua tuo, sic par merces pretiumque labori.
 Vimineis quàm munda tibi quàm mollia qualis
 Vellera condentur, Tyrios potura rubores?
 Quàm largè fetura tuum supplebit ouile?
 Omne gemelliparis stabit tibi matribus agmen.

Qui Libani frondes, Libya numerarit arenas;
 Nouerit is Bethles quot ages in montibus agnos.
 Sed nec ager quamuis pateat Bethlemius ample,
 Teque tuumque gregem capiet. Pomœria profer
 Latius ô Superis puer acceptissime; funes
 Tere tibi longos, ut dum metabere campum
 Sufficiant septis: nec enim satis vllus alendo
 Limes erit pecori, sed succedentibus annis
 Extremum implebis solis utriusque cubile,
 Et quàm manè recens rubicundo surgit Eoo,
 Et quàm fessus aquas subit occubiturus Iberas.
 O quæ frigoribus medijs pendentur ab Arcto
 Pascua, discussis tibi iussa virere pruinis!
 Auster & ipse nouas reteget sub sidere Cancri
 Quæ non immodico valles vrantur ab aestu:
 Ethiopumque volent scatebris deserta rigari,
 Ut tua suppeditent vinos ad pocula fontes;
 Si mihi non vanus dedit hæc responsa Sacerdos.

BETHLE IDYLLION.

ARGUMENTVM.

Fortè grex IESSE ad declinandum æstum
cautiùs se admouerat antro BETHLEHEM.
cùm puer DAVID pastor oues submouit
longiùs à loco sacro, vaticinans olim
nasciturum CHRISTVM.

Æ Stus erat, medioque die grex languidus
umbras
Querebat gelido Bethleæ rupis in antro,
Cùm David admonuit sic (fati conscius)
agnas:

Parcite oues propiùs sanctas accedere rupes,
Relligiosus inest qui vos hinc arceat horror:
Sicut ab ardenti reuerentia Numinis olim
Submouisse greges Mosis perhibetur Orebo.
Ter Veneranda mihi salue Bethlemia cauta,
Et specus; inuideat meritò cui Regia calis:
Linet enim calum Deus, hoc stabuletur
antro,

Suspendunt humili quod agrestes fornice topili
Usque ad eòne Deus sese demittit, ut astris
Præferat in nudâ durum sibi rupe cubile?
Ite precor celeres, onium properate magistri
Mollia diuinis substernere vellera membris:
Concubiâ vos nocte monent sine corpore Mentis
Æthe-

*Aetherea; vos ipse polus vocat: ocyus ite.
 Felices quos hoc Superi dignantur honore
 Pastores! hominum primi spectabitis ergo
 Pusio mortales quos heic Deus induet artus?
 Vos pia figetis caelestibus oscula plantis?
 Vos Puerο dabitis facili munuscula cultu,
 Mitia poma, nuces, spumantia cymbia lactis;
 Quae puer arridens, quamuis sint rustica,
 sumet?
 Non thus, non aloë, non illi gratius aurum
 Adueniet; procul Eoò quod ab Orbe, vocati
 Prodigijs, sistunt submisso poplite Reges.
 Quae tibi Virgo-parens mulcebunt gaudia
 pectus,
 Purpurei quando ponent diadema Tyranni
 Ante tuos Natiq̄ue pedes? hos excipe vultu
 Diua bono: tollant Puerum sine, Mater, in
 vlnas,
 Quamuis ille tuis pugnabit abesse papillis.
 Trade sacrum pignus: discent. Infante ma-
 gistro
 Fallaces contemnere opes, contemnere luxus.
 Fāsne sibi posthac ducant dormire sub ostro,
 Nascenti cūm sint Domino praesepia cuna?
 Excipiātne Deum nudus lapis, aula superbos
 Aurea mortales lani laqueata cupresso?
 Regibus incipiet paupertas sancta placere
 Numinis exemplo. Calo Deus abstinet, antra
 Ut colat, & vini nativos pumicis arcus.*

Pro foribus longo non excubat ordine miles,
 Nec vigil hac armis sepit cunabula lictor.
 Cur timet Herodes? quid ab hoc Infante
 uendum?

Cur necat insontes per Ephratea rura puellas
 Ab fuge Virgo-parens, pete littora tutam
 Cypri,

Eripe te cedi, sanguis meus, eripe Natum.
 Tempus erit, Solymo veniet cum victima matrem.
 Ite mea vos hinc, audax pecus, ite bidentem.

GALADITIDES
IDYLLION.

ARGUMENTVM.

Mos inter ISRAELITAS receptus, vt quot-
annis puellæ GALADITIDES filiam Ieph-
tæ per dies quatuor plangerent, huic Eclo-
gæ argumentum fecit.

I A H E L.

E *Vigila: quid stertis Hylax, dum parua
puella
Pascis oves tecum? quid si lupus irruat
agnis?*

*Sed venit ecce Thamar lepidi quid nescio por-
tans.*

*Vnde, aut quò Thamarilla? potè sne quiescere
paullum*

*Hic, ubi se molles substernunt graminis herba,
Et teres inuitat decedere palma calori?*

T H A M A R.

*Nil magis optarim. Quis te mea dulcis Tale
Intempestiuus labor hic tenet, otia quando
Quatuor hæ suadent festa tibi ducere luces?*

I A H E L.

*Otia sunt alijs; numquã mihi. Namque nouerca
V 3 Imperat*

*Imperat iniustum, festâ quoque luce, labores,
Has ut agam (quod nō illi benè verterit) agam.*

T H A M A R.

*Infelix! hanc qua pompam non videris, ô qui
Iephtiadi ludos chorus instaurauimus omnis
Nympharum? qua vota pia persoluimus um-
brae?*

*O quale alternis cecinerunt carmen, Elisa,
Et Marie nostris famosa poëtria siluis?*

I A H E L.

*Tu memora, pompa leuiorem feceris huius
Iacturam, mihi si referes, qua videris ipsa.*

T H A M A R.

*Hoc ago, si meminisse queam. Latissima Massiva
Est in conspectu vallis, quam scena coronat.
Desuper ilicibus densis, multaque cupresso.
Huc simul ad tumulum Iephtea Heroides
omnis*

*Turba puellarum quouis concurrimus anno.
Pars calathis violas & candida lilia plenis
Expediunt, cumulantque rosis halantibus or-
nam;*

*Pars pedibus plaudunt choreas; pars carmina
dicunt,*

*Et pastoralem dant in proscenia Musam.
Sunt quoque victrici sua premia, simplice textus
Vimine*

Vimine reticulus, detrita pendulus ansâ,
 Garrula cancellis ubi clausa tenetur acanthis.
 Sorte prior certamen inuit, meditataque paulum
 Cœpit Elisa suos liquido sic gutture cantus:
 Ecce Galadonis velox tulit Hora puellis
 Annua plangoris simulamina Virginis almæ
 Ad tumulum. Vos ô Nympha plorate sodales
 Septhiadem, Nympha mecum vos iungite
 planctus.

Iephtias instituit fieri sibi talia: carmen
 Exequiale sibi cecinit moritura per altos
 Iephtias Hermonis lucos, vallesque profundas,
 Plangorisque sui voluit meminisse minores.
 Heu Virgo miseranda! tuæ quo vota parentis
 Quò recidunt? Heu infelix, te calibe, mater!
 Infelix mater magis, an miseranda puella?
 Et miseranda puella, infelix tu quoque mater,
 Vnica nubilibus cui filia deperit annis,
 Spes generis tanti. Tua nunc erit orba senectus.
 Heu! apium quoties aut brassica vilis in horto
 Intereunt, alium toties nascuntur in annum;
 Et succisa redit, seseque reseminat arbor:
 Tu decus Hebraidum Virgo, cui nulla tulerunt
 Sacla parem, primo calebs extingueris ævo,
 Et pariter tecum Iephta domus interit omnis.
 O dolor æternus! sæclis ô flenda futuris,
 Nec tamen Hebrais satis umquam fleta puella!
 Quantas ista bibent lacrymas tua busta quot-
 annis?

Quanta puellarum nemus hoc lamenta videtur
 Non reor ad tumultum formosa plura Rachel
 Temporibus Bethle spectavit Ephratea prius
 Hec libasse tuo nos qualiacumque sepulchro
 Nunc sat erit; redeunte iterum lugeberis annis
 Finierat. Favor excepit motusque corona.

I A H E L.

Et me nescio quã dulcedine carmen Elise
 Mulsit; apum veluti lenes astate susurri,
 Aut salices inter crepitantis sibilus aura.
 Dic modo quæ contra Marie responderit illi
 Non equidem facilis, me iudice, palma factu
 ra est.

T H A M A R.

Cespite de viridi surgens, philyraque reinventi,
 Hæc Marie tactis subiunxit carmina nervis
 Parcite lamentis sanctos offendere Manes:
 Mascula namque coli virtus Heroïdos odit
 Talibus officijs, & degeneri ululatu.
 Deuotam patriæ pro libertate puellam
 Cur gemitis? Quid tum si caelebs egit? & amplexu
 Indelibatos commendat gratia flores.
 » Casta placent Superis. Hac virginitate sancta
 Filia demeruit Iephtha sibi numen amicum,
 Isacidiisque. tibi, Virgo, debere fatemur
 Quod lupus à nostris Ammonius abstinet agnis
 Quod nec Idumæos metuant armenta leones.

A[ss]

Assyriá sive feras. hæc tu facis otia nobis.
Ergo redux formosa tuo Pax munere terris
Fundit opes pleno per rura virentia cornu,
Lacte fluunt fontes, Arnon tibi nectare currit,
Galgala melle natant, stillat Carmelus oliuo:
Saniris ipse tuos vertex nemorosus honores
Sentit, & ediscunt ipsa tua nomina cedri,
Ipsa sonant arbusta. Mihi saluete beati
Iephtiada Manes! & candida virginis umbra
O ades, & tua vise fauens pede festa secundo!
Hæc tibi de platano suspendimus ecce corollas,
Cuius id in laui legitur breue cortice carmen:
Hospes, Iephtiadi platanum venerare di-
catam.

Unguentis illam, liquidoque rigamus amomo
Multa tui memores, coluit quam Debbora
palnam
Laudabunt alij: platanus tua, maxima semper
Dicetur nobis, & erit quoque maxima semper.
Hæc memini. Sed tempus ones te cogere septis:
Aspice, iam soluit fessis iuga bobus arator.
Et satis hæc referet tibi sæpe disertior Agle.

N V P T I Æ R V T I
IDYLLION.

A R G V M E N T V M.

Deducitur sponsa R V T H Moabitis ad domum B O S I, mariti futuri, à decem virginibus Ephrateis sponsam more prisco comitantibus. Non dissimilem parabolam habes Matth. 25. cap. vbi decem Virgines noctu cum lampadibus exierunt obviam Sponso & Sponsæ; & apertâ ianuâ, quæ paratæ erant, introierunt ad nuptias.

Extulerat celo incundos Hesperus ignes
Qui de sponsa suo connubia perficit ortus;
Cum simul innuptæ, Bethles è flore,
puellæ

Conuenere decem: Tyrio par omnibus ostro
Cultus, & in flauis hyacinthina ferta capillis:
Leua manus festâ spargebat compita fronde,
Altera sublato quatiebat pollice tedas.
Hoc ibat comitum genialis pompa paratu,
Ad nitidas Bosi dum sponsam duceret ades:
Interea tenerum, quo prospera fata precetur,
Coniugibus carmen sic est exorsa futuris:
Quæ bona Sors huc ex Arabum te pauper
campo
Elimela peregrina nurus concedere iussu?

Fortis

Fortunata nimis! quam præ popularibus unam
 Mille suis locuples Salmonis filius ambit;
 Quam facit Hebraidem non sanguis, at inclyta
 virtus.

Sicut adoptiuam viridaria pinguia myrtum
 Accipiunt, à littoreis qua transit arenis
 Diuitis in domini rorantes fontibus hortos;
 Aut velut areolis infertur rasile buxum,
 Quod super inculti stetit antè cacumina montis:
 Sic merito iam nostra tuo censebere ciuis.

Non animi dotes, sed nec tibi corporis absunt;
 Forma bona est, tamen haud sequitur lasciuia
 formam.

Testis Ephrata tuum deprædicat vsque pu-
 dorem,

Et sublime vehit niveos ad sidera mores.

Quæ tua sit qualisq̃ue modestia, vidimus ipsa,
 Dum legeres spicas alieno nuper in aruo,
 Pauca loquens, oculos in humum deiecta ni-
 tentes.

Fortè superueniens Herus ut te vidit, amavit.

Ergo tui fient tabulis dotalibus agri,

Ergo tibi cedent tam pinguia culta, legebas

In quibus exilem nobiscum pauper aristam?

Scilicet Isacidum Deus hæc tibi commoda fecit.

Bosè nouas incide faces, suspende corollas

Postibus: ecce Deo tibi ducitur auspice coniux.

Talis ab extremo veniens Euphrate Rebecca

Isacios fausto tetigit pede sponsa penates:

Sic

Sic Lia, sic formosa Lia germana, Jacobi
 Fundauere domum numerosâ prole. nec illis
 Inferior dabit hæc hilari matrona marito
 Pignora pulchra, suam referent si pignus
 matrem.

Lanificas age linque colos & pensa Noëmi,
 Jam noua proueniet tibi cura. Senilibus annis
 Disce manu cunas rosei versare nepotis:
 Namque nepos decimo nascetur mense, receptus
 Qui genibus dilata diu tibi gaudia portet,
 Incipiens auiam molli cognoscere risu:
 Ipsa crepundiolis dulcem mulcebis alumnus,
 Donec in optatos componat lumina somnos.

Talia solemni canerent dum more puella,
 Vestibuli patuere fores; introque recepta,
 Festinas thalamum circa duxere choreas.

SALOMO IDYLLION.

A R G V M E N T V M .

Hoc Idyllio laudatur & profanis aliorum
Eclogis præfertur sacrum SALOMONIS
Bucolicum Poëma, cui Titulus CANTI-
CVM CANTICORVM: quo, sub Pastora-
libus scenis, IMMORTALI DEO, morta-
lem nostram Naturam, atque aded ECCLE-
SIAM sibi despondenti, Epithalamium
cecinit.

Quod nemus, aut quæ vos habuerunt pa-
scua, Muse
Bucolica, molli Salomo dum lentus in
umbrâ

Pastoris caneret Sponsalia fausta Theandri?
Namque nec Alpei ripa, nec Menala vobis
Iniecere moram, nec opaci silua Lycei,
Tonsæve tercentum Cæa dumeta iuencis.
Fama est vos Tegeæ natali rure relicto
Corripuisse gradum lucos Gabaonis ad altos:
Pulcher ubi Salomo calamos non passus inertes
Siluestrem tenui pangebatur arundine cantum,
Ante pedes illi vitula taurique iacebant,
Lanigeroque lupus pecori permixtus, & vrsæ,
Cum catulis docile pariter præbentibus aurem.
Venit & vpilio, robustus venit arator,

Venit

Venit Idumei lignator & accola saltus;
 Omnes, ad Solymi numeros, saliere Poeta.
 Aspiceres ipsas sua prodere gaudia pinus,
 Summaque coniferas motare cacumina caeli.
 Dum canit afflatus diuino numine Vates
 Connubium, caelo terras quod foedere iungit.
 Arcades usque sibi placeant, cantare peritis
 Arcades; at tantum cedunt Salomonis auro.
 Gracculus arguto quantum si certet olori.
 Multa Sionaeum commendat gratia cygnum,
 Seu trepidantis aquae riuos, seu mollia cantat.
 Prata, vel halantes depingit floribus hortos:
 In medijs ubi Sponsa rosis sibi nacta cubile
 Oscula sollicitat teneri, sed casta, Theandri;
 Quae licet & placitis indulget amoribus.

quos

Principio dulces habet, experietur amarus
 In viduis ab amante thoris deserta Theandri.
 Quos non est animo, non corpore passa doloris,
 Erronem per cuncta suum dum rura requirit.
 Ah virgo infelix te saxa per inuia durus
 Raptat Amor, donec fessos sopor obruat artus.
 Sed bene, sopita quod Amans superaduenit
 altam.

Virginis & miserans prohibet turbare quietem
 Vos o per capreas Solymitides, oro, puella.
 Mos quibus est humero pharetram gestare
 comanti,
 Sectarique lenis vestigia flammae ceruae;

Ne

Ne clamore feras in retia vestra prematis,
 Néve quiescentem somno fraudetis Amicam:
 Dormiat, & donec volet ipsa sopore fruatur.
 Sic etiam sopita mihi placet. Vnicus iste
 Lactea neglectim qui pendet in vbera cirrus,
 Cor mihi surripuit. & quid non cetera possint?
 Me sibi sexdecies optarunt sepè puellæ;
 Sola tamen Sulamitis habet. Sic Astra latere
 Cuncta iubet, simul ac oriens Aurora resulsi;
 Cedaris in saltu sic palma, cupressus in horto,
 Eminent in Pharijs equa sic Phœnissa quadrigis.

O varias in amore vices! amat ecce vicissim
 Ecce Theander amat. Nūc expergiscere Virgo:
 Te, tuus ille, vocat. Pariter rus ibitis unā;
 Et noua visetis Sabamæ vineta supina.

Num gemmas ibi palmes agat rescire iuuabit,
 Punica num passim se floribus induat arbor.
 Hinc ad aromaticos Libani transibitis hortos,
 Tondeat areolas ut olentis Sponsus amomi,
 Assyriumque metat calamum, casiamque, cro-
 cumque;

Addet Orontea lacrymas super omnia myrrha,
 Undique conquirens dignū Sulamitide munus.

Pulchra quidem sunt hæc à pulchro dona
 Theandro,

His tamen est quanto donis pretiosior ipse?
 Candidior totus niuibus, folioque ligustri;
 Hunc nisi candorem confini diluat ostro,
 Mala coloratis rubicundior utraque pomis

Pinxit

Pinxit in aprico quæ Sol pendentia ramo,
 Ut nitet intonsis illi caput omne capillis,
 Qualis oliuarum flavescit frondibus Heri
 Ut gingiva pares seruat, candore niuali,
 Et retegat pulchro digestos ordine dentes,
 Perspicuus soluat si labra decentia risus?
 Hac fluit eloquium vel melle suauius ipso.
 Quid digitos, tornoque manus radente politas,
 Quid memorè Parias referètia crura columnarum
 Est alius qui colla magis miratur eburna,
 Prædicat hic oculos: ego cerea brachia laudo,
 Et mihi par cedris aut latior esse videtur
 Hic habitus teres, hæc species procera Theandri
 Vertice sic toto medijs in millibus extat.
 Denique quidquid agat rerum, quidquid
 loquatur,
 Illecebris scatet omnis, & omnè spirat amorum.
 Hunc sortita virum fortunatissima Virgo,
 Ne qua caue tibi vis, ne quis dolus auferat
 umquam.
 Hic erit ambabus gestandus semper in vlnis,
 Fascis ut apprimatur fragrantis ad vbera
 myrrhe:
 Hic tibi seruandus Cypriâ vigilantius vna,
 Qualis in Engaddi mitescit vertice collis.
 Omnia Davidides Salomo quæ iactat fidi
 Montibus, agresti dignatus ludere versu:
 Moxque repercussa valles & concava, celo
 Demissos cantus supera ad conuexa remittunt.

IOB IDYLLION.
 PHILIPPO
 COMITI DE GOMICOVRT
 GVBERNATORI
 BETHVNIENSI
 CONSOBRINO MEO
 SALVTEM.

His ego patientissimi virorum carminibus solatus sum luctum, tibi mihi que communem; quem mors nupera ROBECAE PRINCIPIS germani mei utriusque attulerat. Lege, si placet, & faue.

N *Vlla, PHILIPPE, meo medicina
 reperta dolori
 Aptior, Huffsita quam vatis nobile
 carmen.*

*Non aloës pretiosus onyx certauerit illi,
 Non Ierichuntinis stillantia balsama virgis.
 Divini nam mella fluunt pastoris ab ore,
 Dum canit hec tristes pellunt que carmina
 curas.*

X

Quis,

Quis, pueri, vos huius amor, qua tanta cup
 Lucis habet? ritu fugit illa volatilis umbra;
 Aut velut in pratis primo flos ortus Eoò
 Antè cadit, surgat quàm roscidus aut
 Vesper.

Vsque ad eòne placet brevis hæc vsura diei?
 Pluris abortiuum duco. non ille malorum,
 Vita quibus scatet infelix, examina vidit.
 Ve mihi! cur hausi vitales luminis auras?
 Cur genibus sum susceptus? cur vbera suxi?
 Nonne mori satius fuerat? nunc altus habere
 Me sopor, æternâ tegerer nunc lumina nocte.
 Heu quot in ærumnas seruor? qui nuper ha
 bebar

Inter Idumeos fortunatissimus omnes,
 Dives opum, pecorisque; fimo nunc agri
 inopsque

Incubo. non mecum veteres mansere sodales
 Fortunâ mutante fidem. non uxor adhaesit
 Ipsa, meos aliquâ saltè miserata dolores.
 Vndique destituor. Spes tu mihi rebus in artibus
 Sola super, quem das finem, Deus alme, la
 borum?

Non ita calcatis fessus vindemitor uuis,
 Non sic impatiens aspirat ad otia messor;
 Ut pigros queror ire dies & tempora, donec
 Me tuus immiti furor increpat vsque flagellus
 Quando erit optatâ fruar ut post fata quietus,
 Membraque non ulli posthac obnoxia morbo
 induat?

*Induar? illa manet cineres spes una sepultos.
 Quis det ut in tiliæ molli mea carmina libro,
 Aut ut Ophireo potius scribantur in ære?
 I puer; hæc cedri tabulis oracula manda.*

*Credo quod è celo mihi sit natalis origo,
 In calum reditura: simul dabit ænea signum
 Buccina, supremusque dies illuxerit Orbi;
 Tunc ego de tumuli rediniuus pulvere surgam,
 Obducetque meos pellis, velut antè, lacertos:
 Accipiter veterem reparat quo more senectam,
 Exnuisque nouus positus plumescit, & alas
 Exploraturus madidos se librat ad Austros.
 Ipse Deum clarâ præsens in luce videbo
 His oculis. Sedet hæc altè fiducia menti;
 Hac ego spe gelidam didici contemnere mortem.*

SOMNIVM IDYLLION

A R G V M E N T V M.

Dum pasceret gregem vnà cum fratribus fuit
 IOSEPH adhuc puer, plus ceteris à patre di-
 lectus; visum sibi somnium candidè & sim-
 pliciter retulit. Quæ causa maioris odij se-
 minarium fuit apud fratres inuidos. Hæc
 Ecloga, Theocriteo est & tenui caractere.

R V B E N.

M *Anè nouo, nobis nouus hic quoque sit
 labor agnas
 Impressis signare notis, & inuere
 tonso*

*Nomina nostra gregi. Paruus mihi discat
 Ioseph,
 Depulsos à lacte recens, inscribere fetus.*

D A N.

*Huic manda, si quid curatum nauiter optas.
 Cernis ut in musco iaceat, securus ouilis?
 Vespere quid faciet, cessat si manè remissus?*

I O S E P H.

*Parcius ista tuo, frater, tamen obijce fratri
 Si nescis, animo non me finit esse remisso
 Cura grauis. Numquàmne tibi dant somnia
 curam?*

DAN.

D A N.

*Ne mihi dent, caueo. Tu desidiosus in umbrâ
Somnia vana foues. Ego sedulus otia vito.*

I O S E P H.

*Non ego (quod reris) sequor otia : sed mihi
presens*

*Heret adhuc vigili semperque recurſat imago
Quæ fuit in ſomnis immiſſa. Quis obtulit illam,
An ſopor, an certè Superi? dum ſingula narro,
Vos animis (res eſt non parua) reponite veſtris.*

*Panè ſub Auroram dubiaque crepuſcula
noctis,*

Cùm minùs aſtringunt leniores lumina ſomni;

Nos ego biſſenos vidi per ſomnia fratres

Triticea curuam ſegeti ſupponere falcem.

Omnibus abiecta tunica: pat omnibus ardor

(Tamquam ſuſceptum nobis mercede diurnâ

Eſſet opus) ferro denſos proſternere culmos.

Campus erat, plenoque ſeges latiffima campo.

*Ut meminiffe iuuat? quis erat mihi ludus,
aceruos*

Stringere demeſſi per lata noualia farris?

Sed noua ſubiecit res prodigioſa ſtuporem.

Namque meus reliquos inter conſurgere merges

Viſus, & huic cultum veſtri deſerre manipuli

Humano velut ingenio. Sic corpore proni

Numen adoramus ſacram reuerenter ad aram.

X 3

Indole

Indole regali merges meus ire sub auras
 Gaudebat, caloque caput sublime ferebat,
 Cum mea deficiens abruptit gaudia somnus,
 Heu fugitiua nimis, volucrique simillima sum.
 Tu, Deus, hac auspex in somnia porro secunda.

D A N.

Anne erit, in fratres, puer ignauissime, regnum
 Ut teneas? sceptrone pedum mutabis eburno?
 Hoccine fallacis spondent mendacia somni?
 His adhibes, malesane, fidem? Quid vise
 iuuabunt,
 Aurea si quando miser inter somnia fias?
 En quò te pepulit patris indulgentia! fecit
 Hos animos toga versicolor, croceique cothurni.
 Hinc tibi regnandi venit, peruerse, cupido.

I O S E P H.

Quisquis ero, fortuna tibi mea seruiet omnis.
 Nunc, olim, quodcumque dabunt hac somnia
 fausti,
 Id fieri commune mihi cum fratribus opto.

D A N.

Ista tua potiùs nutritici somnia narra,
 Vespere fabellis captet si fortè soporem.

P A X I D Y L L I O N.

A R G V M E N T V M.

Apud Byblum peractâ vindemiâ, Virgines
Hebrææ ducunt choros de more, & can-
tu celebrant PACEM quâ fruebantur tem-
poribus IOSIÆ Regis; in cuius etiam lau-
des excurrunt.

Q Vâ Bybli vineta iugis latissima sur-
gunt
Hebraides olim choreâ duxere puella,
Puniceis omnes eninctæ crura cothurnis:

E quibus agrestes inflare perita cicutas
Debbora grandævi neptis sic cœpit Onia.

Linquite iam, Socia, calathos, quibus antè
tulistis

Calcandam prælis musto spumantibus vuam.

Linquite iam calathos. Acta est vindemia vobis.

Sumite palmitibus redimitos sumite thyrsos.

Sic pater Jâpeti, incunda consitor vna,

Instituit festis thyaſos vestire corymbis,

Pampineisq̄ue leues inducere frondibus hastas.

Sumite palmitibus redimitos sumite thyrsos.

Ipse senex agili docuit sola tundere plantâ;

Repperit ipse choros, salijt quoque primus in
illis,

Numine placato donis, & Pace redemptâ.

X 4

Sumite

Sumite palmitibus redimitos sumite thyrsos.
 Nempe chori sunt Pacis opus. Celebremus
 nores

Pacis: ego Paci praecentrix ordiar hymnum
 Nec reor alternis vos respondere pigebit.
 Sumite palmitibus redimitos sumite thyrsos.
 O bona Pax! opifex rosea formosa corona,
 Palmitis inuentrix, olea mitissima custos;
 Nomine siue voles alio quocumque vocari.
 Sumite palmitibus redimitos sumite thyrsos.
 Ad Nomadas Bellum procul hinc eat. Au-
 rea nobis

Pax ades. Armorum non sit laus ulla,
 usus;

Aut si quis fuerit, solos seruetur in apros.
 Sumite palmitibus redimitos sumite thyrsos.
 In galeis posthac distendat aranea telam,
 Et caua scuta virum pueris cunabula fiant,
 Inque laboriferos abeat lorica ligones.
 Sumite palmitibus redimitos sumite thyrsos.
 Rus colito, Nabothe, tuum. pone ordine vitas;
 Inde suo carpes speratos tempore fructus:
 Nec tua vastabit peregrinus pradia miles.
 Sumite palmitibus redimitos sumite thyrsos.
 Agricolis pleno redijt iam Copia cornu;
 Ampla nec immensas capiunt satis horrea
 messes:
 Uberibusque boues gravidis mulctralia vin-
 cunt.

Sumite

Sumite palmitibus redimitos sumite thyrsos.

Scilicet hæc nobis IOSIAS otia fecit

Purpureas primâ signans lanugine malas,

A tenero Superis puer acceptissimus ungui.

Sumite palmitibus redimitos sumite thyrsos.

Sextus ab undecimo vix illum ceperat annus

Cùm Solymâ ritus proscripsit ab Æde profanos,

Et patrijs veteres aris renocavit honores.

Sumite palmitibus redimitos sumite thyrsos.

Ergo prius falsa dulcescent æquoris unda,

Byblina vel blandum mutabunt vina sapor-
rem,

Quàm nostro illius labatur pectore nomen.

Ponite (nox celo venit humida) ponite thyrsos.

THIRANTHROPIA
IDYLLION.

ARGUMENTVM.

Videns DANIEL Propheta iuxta ripam Euphratis NABUCHODONOSOREM Chaldaeorum Regem inter boues pascentem communes cum ijs herbas; hoc Pastoralis carmine eius deflet infortunium, spondetque deinceps, expletis septem ærumnarum annis, omnia meliora.

Ex cap. 4. Danielis.

R *Vra meis semper placeant ante omnia
Musis;
Semper amem silvas: & amarunt haec
quoque Reges,
Regius & sanguis Daniel. ô qui modo lucis
Inferat Assyrijs! ô qui me sistat ad amnem
Precipiti Chaldea secat qui pascua cursu!
Fusus ubi in molli Daniel ad flumina musco,
Armentum cum fortè inter regale videret
Armenti dominum pasci communibus herbis;
Hos dedit ex imo suspirans pectore questus:
In bouis indignam visum transisse figuram
Luxerunt dominum Babylonides inde puel-*
la,

Hinc

*Hinc iuuenum chorus. Ecquis enim non fleuit
acerba*

Fata vicesque tuas, infelicissime rerum?

Te veteres etiam palme, torrentibus undis

Quas rigat Euphrates, etiam fleuere myrica;

Nubiferi vertex etiam te fleuit fmai,

Te rigida Tauri silices, te Caspia claustra,

Cum falsis primum impleres mugitibus agros,

Infelix! cum cervici inga dura timeres.

Quis te mutauit tantus Deus? ullane ludos

Fortuna similes patrum vetus audiit etas?

*Hoc tamen ante malum memini predicere
missa*

Somnia de caelo, nisi mens tibi ceca fuisset.

Hinc adeo generis magnorum oblitus auorum,

More fera, solis quadrupes in montibus erras,

Et gemina in leui fingis tibi cornua fronte.

*Heu miserande Nini pronepos! non murice
vestis*

Tincta, Semiramiâ nec acu variata, cubile

Iam tibi consternit: sed sub Ioue degis aperto,

Membra super nudis sed proijcis hispida saxis,

Quo te cumque loco nox interceperit atra,

Ah vespertinus ne te lupus, ah leo ne te

Excipiat (stabulatur enim leo plurimus istis

*Saltibus) ah! moneo procul ah fuge lustra
ferarum!*

*Quin ades huc potius. carpes hic plena se-
cundum*

Flumina

Flumina Luciferi primo cum sidere gramen,
Colludit viridi dum ros argenteus herba.

Mox ubi quarta sitim collegerit hora diei,
Ad gelidos ego te latices, ad pocula ducam.

Inde sub ilicibus nigris, in valle reductâ,
Floribus effultus frigus captabis opacum.

Ipsè tibi intereâ meditabor arundine carmen,
Si quâ fortè tuum valeam mulcere furorem.

Ah Daniel, Daniel, surdo canis! in nemus ille
Emicat, abrumpens medio tua verba boatu.

Mène fugis? per ego & salebras, & confraga
silua

Te sequar, & caro capiti comes usque manebit.
Stat mihi velle pati tecum non antè soporem.

His oculis tribuam, prius aut ieiunia solvam,
Quàm Deus, humanis solitus mitescere panis,

Propietate meâ posthac tibi fiat amicus.

Audior? an qui amant fingunt sibi prospera?
certè

Audior. en dextram Deus en mihi personat
aurem,

En monet, in melius mutatâ sorte locandum.

Te veteri rursus solio: septennia postquam

Integra transferint, postquam pernôris, in
ipsos

Esse Deum qui ius exerceat acre Tyranno.

Signa quid obseruas Chaldaee? quid aspicias
ortus

Astrorum? nihil ista dabunt, quae consulis, astra
Scire

Scire futurorum, sibi quæ Deus abdita seruat.
Et mihi fatorum, cum vult, tabularia pandit.

Hinc, pueri, vobis oracula fausta reporto.

Ergo alacres silvas pridem desueta voluptas
Iam teneat, silvæ domino gaudete recepto.

Mens illi redit, & maiestas pristina vultus.

De boue nil superest. sed adhuc tamen edere
prima

Verba timet, ne mugitus pro voce sequatur.

Plura locuturum properavit cingere Vatem

Ilicis agresti pastorum turba coronâ,

Et rigidam iussit violis mollescere quercum.

VULPES IDYLLION.

ARGUMENTVM.

Cant. Cāt. cap. 2.
Capite nobis vulpes paruulas, quæ demoluntur vineas.

Duo vindemiatores, Naboth & Zebul, in suburbano Iesrahelis agro, de capiendis & extinguendis vulpibus quæ vineam demoliebantur, ineunt consilium. Per Vineam, ECCLESIA CHRISTI; per Vulpem HÆRESIS representatur.

ZEBVL.

T *V simili mentitus aues, Naboth, furro,
 Credula suspendis viscatis agmina ramis:*

Sector ego canibus visa vestigia vulpis.

NABOTH.

*Zebule, ter denas hoc cepi manè volucres,
 Quæ rapuere meis mites è vitibus vnas.
 Aucupium tabulâ nunc digero: primus opimis
 Enitet alitibus, stat macris ultimus ordo,
 Vt minus offendat macies subiuncta sagina.
 Ista seni referam sub cœnam munera nostro.*

ZEBVL.

*Damna tuis tulerit ficedula fortè racemis;
 Sed longè graniora mea vulpecula viti.*

Frigora

Frigora non tantum matutinaeque pruina
 Palmitibus, quantum dentis nocet illa veneno.
 Heic ubi provenit talis mihi saepius vna,
 Qualis ad Hebronis natale gigantibus aruum
 Exploratori fuit olim visa Calebo,
 Nunc lego corroso turpem de palmitibus botrum.

N A B O T H.

Et mihi non unâ nocuit vulpecula fraude:
 Nil prohibent sepes, pictis quin irruat vuis.
 Quam benè præda tibi cadet! at quibus oppri-
 mis illam
 Artibus, heic inter filices mihi, Zebule, narra.
 Interea maculis ego texam retia raris,
 Quae vespertinam fluitent nebuloſa sub horam,
 Turdorum celeres interceptura volatus.

Z E B U L.

Cui non calliditas est cognita vulpis? hirundo
 Non fugit instantem vigilantius aduena bru-
 mam,
 Quam versuta sibi structos vulpecula casses.
 Si quando tamen in laqueos incautior illa
 Incidit, & duplici sentit se fune teneri,
 Tunc meminit captiva sui; pedicasque re-
 fringens
 Dentibus, implicitos absoluit nexibus artus.
 Unde dolis hanc credo feram vix posse pre-
 hendi.

N A-

NABOTH.

*At, vulpinandum vulpes aduersus, & aru
Audieram variâ fallendam sapiens artem.*

ZEBVL.

*Audieras; vulgoque ferunt: & me quoque
Nasson,*

*Nasson Idumæi conterminus accola saltus,
Ungere lina fimo docuit; ne funis odorem
Callida percipiat pecus, & declinet ab ipsis
Decipulis. Ego non aliter Samsona putarim
Rure Palaestino vulpes cepisse trecentas.
Has alius perna tractas nidore suilla
Post dumeta latens inopino conficit arcu.
Est qui precipites scrobibus det cespite tectis.
Mille alias usus venandi repperit artes.
Sed mihi non æquè placet ars, ut odora ca-
num vis
Per iuga dum versat trepidam Gabaonia
vulpem.*

NABOTH.

*Non huic vlla, reor, venatio Zebole prestat:
Sed multâ catuli curâ sunt antè docendi
Vestigare feram, fortiq̃ue laceffere morsu.*

ZEBVL.

*Est quoddam canis acre genus; ut corpore
paruum,*

Sic

*Sic animis ingens & robore: subniger illi
 Est color, os simum, pendens prolixius auris;
 Hirsutis duo sub cilijs caua lumina, dentes
 Conferti rabidiq̄ue, brevis pes, longior unguis:
 Indole tam docili, per agros ut sponte feratur
 Deprendat profugæ si quæ vestigia vulpis.
 Mille per anfractus dextrâ lenâque vagatur,
 It, redit, explorat pronò loca singula naso;
 Inq̄ue cani penetrat perfossa cubilia montis,
 Feta quibus sese latebris amat abdere vulpes.
 Hæc simul ac illi notas odor attulit auras,
 Letitiâ fremit; & saltu se librat in hostem
 Par iaculo, cacasq̄ue domos latratibus implet.
 Turba canum respondet: abit baubatus ad
 astra.*

*Non ita me blandis mulcet philomela querelis,
 Ut iuuat hic, Nabothe, canum gannitus; acutos
 Ipsa sonos reddit nemorum vocalis imago,
 Siluaq̄ue venantum reboat clamoribus omnis,
 I Theron, i Carilax, i Celanor; euge Me-
 lampe,*

*Nostra fera est, iam nostra fera est. Iam capta
 tenetur.*

*Omnis io captâ gaude vicinia prædâ.
 Tu venatori, de more, colona repone
 Oua. Tue periijt pestis vulpecula cortis.*

N A B O T H.

Quas ego pro tali reddam tibi carmine grates,

Y

Ant

*Aut qua dona feram? geminos, en sume, et
nistros*

Zebule, collectam condas ubi molliter uan

E P I L O G V S.

*Vulpis adumbratam sub imagine lufimus
Heresin, extremum bello dum Caesar ad Albin
Fulminat, hanc certus terris exscindere pe-
stem.*

*Forfitan affurgent olim grauiore cothurno,
Et mea Cesareas equabunt carmina lauros.*

NILVS IDYLLION.

A R G V M E N T V M .

THERMVTIS, filia Pharaonis, ad Nili crepidinem ludibunda cum puellis suis deambulans, innantem flumini fiscellam iuncea ripæ admotam excipit, aperit; in eâ expositum (crudeli Regis edicto) puellum Hebræum reperit, miserata tolli iubet, MOYSEM VOCAT.

S *At virides lusi tecum, mea fistula, silvas:
Flumina nunc cantare libet. præconia
Nilo*

*Carmines sunt facienda. Neget quis carmina
Nilo,*

Qui calamos Musis, qui donat habere papyrum?

*Laudabunt alij, sua quòd cunabula celo
Debeat ignotis veniens hic fontibus amnis;
Quòd Meroen Blemysque riget, Libycosque
nonales*

Findat, & Ægyptum nigrâ fecundet arenâ:

Plus ego me Nilo fateor debere, quòd olim

Extulerit placido seruatum gurgite Mosem.

Incluta seruato dicamus flumina Mose.

Tertia iam solida fuerat pars acta dièi,

Et Sol maiores decliuis fecerat umbras;

Y 2

Cum

Cum thalamo digressa suo Thermutis ad oras
 Se fluij lotura tulit. Latus ilicet illi
 Bis septem cinxere pares atate puella:
 Quales è pastu ninei referuntur olores
 Ad vitreas Iordanis aquas, & longa canoros
 Dant per colla modos. Latè sacer assonat
 amnis.

Pompa puellarum Thermutim talis obibat.
 Ipsa chori princeps spatiata crepidine ripæ
 Præterlabentis nullo propè murmure Nili
 Despectat pigro dubios in flumine cursus.
 Dumque videt pictos ultrò citroque phaselos
 Occursare sibi, quisnam fluat amne secundo
 Ambigit, aduersis aut quisnam nauiget undis.
 Lumina sic fallit tacitarum lapsus aquarum,
 Credat legitimos ut segniùs ire meatus.
 Huc illuc oculos Nymphæ per cuncta ferenti,
 Fluminis in medio fiscella apparuit alueo,
 Mobilibus scirpis & læui texta papyro:
 Hanc iubet ad ripam missos aduertere nautas.
 Iussa citi faciunt. Studio Regina videndi
 Ocyùs oblatam resupinis excipit vlnis:
 Nève manus niueas inducta bitumine foedet
 Arca, cauent famula substratis molliter
 herbis;

Sic oneri timida subeunt: audacior una
 Vincla picata secant digitis, cistamque recludit.
 Ecce latens sese vagitu prodidit infans,
 Aureolo talos à vertice pulcher ad imos.

Qualis

Qualis Amor pingi tabulâ solet. Utraque mala
 Suauè rubet, guttis aspersa recenter ab amne.
 Stare cacuminibus florum sic manè pruinas
 Aspicimus, teretesque rosis colludere gemmas.
 Detergit pueri Thermutis ab ore madorem.
 Quod potuit, dulci mouet ille labellula risu,
 (Officium sensisse putes) & tendit eburnos
 Simplex blanditijs in regia colla lacertos,
 Utque suam niçtans inuitat ad oscula matrem.
 Mota (volente Deo) Nympha est, mentemque
 benignam

Accipit in puerum, lacrymisque ita fatur
 obortis:

Heu puer infelix, ipso moriturus in ortu!
 Viuere dignus eras, nisi lex tibi dura noceret.
 Sed mihi cur nimium lex in te dura videtur?
 Est quoque dura nimis. Pereas, viuâsne, quid
 ad me?

Vive tamen. Sancti cui fluminis vnda pepercit,
 Cur ego non parcam? Quid? siccine iussa
 parentis

Despicias, Thermuti, reus seruetur ut infans?
 Vnde sed iste reus? scelus hæc ætatula nescit.
 Somnia porrò patrem terrent; at somnia nullum
 Pondus habent. Potior mihi sit sententia Nili,
 Qui puerum noxâ miserans absoluit ab omni,
 Et sibi depositum nostras porrexit in vlnas.
 Num dabo precipitem rursus fluminalibus vn-
 dis,

Obijciámve feris crocodili dentibus escam?
 Dî meliora! Dea sed dicitur Isidis unus
 Nescio quis mystes predicere, magna Canopi
 Rebus ab Hebræo portendi damna puello.
 Scilicet in nigrum puer hic quandoque cruorem
 Carminibus vertet septemplicis ostia Nili?
 Et dabit immundo ranas pro piscibus amni?
 Hâsne timet totâ Rex cum Mareotide cunâ?
 Quin (quod ego potius reor) hæc infantis in ortu
 Indolis eximia species, hæc gratia vultus,
 Sæcla Paratonijs promittunt aurea regnis.
 Et certè fortuna mihi non obtulit illum;
 Consilio res gesta Dei est. Stat tollere nobis.
 Audijs ut Marie (nam post carectâ late-
 tebat.)
 Mène iubes, inquit, nutricem sistere? Siste
 Ocyûs, accelera, Regina subintulit: ambas
 Præmia digna manent. At tu, formosula,
 posthac
 Noster eris; & aquis subducte vocaberis
 Moses.

TOBIAS IDYLLION.

A R G V M E N T V M.

Angelus RAPHAEL ad ripam Tigris fluij
puerum TOBIAM timore consternatum, &
sibi à carniuro pisce malè metuentem
hortatur vt piscem exenteret, fel & iecur
ad medicamenta seponat.

C *Uter ubi? cultro piscem fode. Cetera
mergis*
Extá dato: tantùm iecur & fel conde
canistro.

*Namque valent medicos ea, plus quàm credis,
ad vsus.*

*Fortunate nimis quot te puer inde manebunt,
Commoda? sed quâ sint ratione paranda, docebo.*

*I Tobia, medicas i me ductore per artes.
Sara tibi dabitur. Debent hæc pharmaca Sa-
ram.*

*Hanc pridem petiere proci sibi iungere septem,
At septem periere proci, quos improbus omnes
Sustulit Asmodes, fatoque extinxit acerbo.*

*I Tobia, medicas i me ductore per artes.
Iuris in hos aliquid demon sibi sumpserat hircos,
Ambierant turpi castam qui mente puellam:
Tu patribus puer orte bonis, tu sanguis Abra-
mi,*

Consilij Sarae thalamos melioribus opta.

*I Tobia, medicas i me ductore per artes,
Dum tibi legitimo tradetur foedere coniux,
Nocte Deum primâ supplex in vota vocato:
Carboneſque adole vinos, & sulphura pura.*

*I Tobia, medicas i me ductore per artes.
Ter prunis superimpones à pisce reuulsum
Donec eat iecur in cineres. His demona sacris
Aggredere: ille licet Superos & carmina tem-
nat,*

Terga tamen solo vertet nidore fugatus.

*I Tobia, medicas i me ductore per artes.
Collige sopito si quid superabit ab igne;
Elatosque foras cineres da pellere ventis,
Pellere da ventis: & dic, *Asmodea pello.**

*I Tobia, medicas i me ductore per artes.
Néve parum possint haec pharmaca, tunc ego
carmen*

*Auxiliare canam; quod demona, compedis
instar,*

*Alliget, & vinctum sitienti damnet arenâ,
Quâ vetus est altis Thebe tumultata ruinis.*

*I Tobia, medicas i me ductore per artes.
Quanta vides ex hoc miracula pisce sequantur,
Vnde tibi, puer, exitium mortemque timebas:
His potiora dabo, quando Deus annuit auspex.*

*I Tobia, medicas i me ductore per artes.
Hoc si felle litos oculorum ter seris orbes,
Restitues pulsâ cacis albugine lucem.*

Inde

Inde tuo facies collyria certa parenti.

I Tobia, medicas i me ductore per artes.

*Ex oculis si sponte fluet membrana ; bonum
sit:*

Hanc lege. Mox viuo pupillâ flumine lotâ

Aspiciet rursus genitor spirabile lumen

Ætheris, & vitulo faciet pro luce receptâ.

I Tobia, medicas i me ductore per artes.

Gratatum veniet senior Nabathaus utrique;

*Præque rei nouitate stupens, Puer optime,
dicet*

Quis medicâ tam solertem te fecit in arte?

DAVID GIGANTICIDA
IDYLLION.

ARGUMENTVM.

Flavius Iosephus hoc Epinicium alternis cantatum fuisse tradit; ut nupta mulieres pracinerent, succinerent virgines.

Cæso GOLIATH, obuiam prodeuntes SAULI, & DAVIDI victori hinc nuptæ mulieres, inde virgines Hebrææ, canunt Epinicium.

VIRGINES.

P Ompa venit: pompa matrum chorus obuius exit.

*Tympana iam manibus, iam sistra loquacia sumunt;
Iam canere incipiunt, & respondere iubemur.
Alternis quoniam vult hæc Victoria dici.*

NVPTÆ.

*Hunc purum sine nube diem, Sol alme, reducis
Isacidis, sudiq̄ue renident cærule cali.
Scilicet arridet nitor ætheris ille Saüli,
Dum remeat patrias palmis insignis ad arces.
Nos decet insignem palmis celebrare Saülem:
Mille Saül, patriæ Servator, sustulit hostes.*

VIRGINES.

*Hoc melius viret herba die, pratumque puellis
Sufficit*

*Sufficit vberius violas in ferta, crocumque,
Parthenicemque: legi florum cupit obuia messis:
Nempe suo properant Dauidi rura coronam;
Huic quoque Victori nos carmina lata ca-
namus.*

Mille Saül, decies sed David mille peremit.

N V P T Æ.

*Testis Asecanâ terebinthus consita valle
Quantus in arma Saül rueret, quo turbine tela
Nuper in Allophylos curru torqueret ab alto;
Puniceis galeam cristis indutus, & auro
Loricam, auratis & fulgida cingula bullis.
Mille Saül, patria Servator, sustulit hostes.*

V I R G I N E S.

*Testis Asecanis Torrens qui vallibus errat,
Flauus ut hinc David collectos quinque lapillos
Miserit in peram. Moturus bella giganti,
Esse satis fundam sibi duxit. Ab ethere tanta
Nimirum puero fiducia venit inermi.
Mille Saül, decies sed David mille peremit.*

N V P T Æ.

*Quot peditum cuneos, equitum quot miserat
alas
Gaza potens? in nos Chananitis denique tota
Contulerat iunctas iniusto fœdere vires.
Has tamen, ut messor flauentes sternit aristas,
Diruit*

*Diruit ense Saül; sparsitque volucris escam,
Mille Saül, patriæ Servator, sustulit hostes.*

V I R G I N E S.

*Quid, quòd ab Enachiâ Titanum stirpe pro-
fectus*

*Par Libano Goliath monti, Dux agmen agebat,
Ipse Palaëstinis vnus magni agminis instar?
Hunc, velut aëriam resupinat turbo cupressum,
Exanimem mediâ David porrexit arenâ.
Mille Saül, decies sed David mille peremit.*

N V P T Æ.

*Arboribus gestanda Saül suffixit opima
Denictis spolia Allophylis. Sublimia ramos
Æsculeos curuant ingenti mole trophæa:
Tota Palaëstinis Ephronia silua superbit
Exuuijs, Macedaëque nemus Victoria vestit.
Mille Saül, patriæ Servator, sustulit hostes.*

V I R G I N E S.

*Postibus arma sacris David suspendit, & enses
Votiuum Golia veteres Silonis ad Aras.
Nos ibi grata Deo bisquinis carmina chordis,
Voce vel argutâ, quouis cantabimus anno,
Vsque tui memores, David formose, triumpho.
Mille Saül, decies sed David mille peremit.*

FAMIANO STRADÆ
SOC. IESV SACERDOTI
SVLAMITIS IDYLLION.

A R G V M E N T V M .

ECCLESIA, nomine SVLAMITIDIS rustica-
næ puellæ designata, CHRISTVM DEI
FILIVM assumptâ iam carne fratrem suum
compellat.

Ex cap. 8. Cant. Cant.

Iste labos Hebræa manet te Musa supremus.
Pauca velim properes Famiano carmina
Strada,

Dum tibi tantisper se commodat. En age dulci
Dic calamo, fratrem Sulamitis ut arserit olim;
Ut nemus his errans impleuerit omne querelis.

Qui procul aspectu montes, qua pascua,
nostro,

Te germane tenent? quâ te regione requiram?

En celi medio nunc Sol altissimus arua

Puluerulenta coquit, tua dum vestigia lustro.

En captant nunc frigus oves, oniumque magistri

Turba molesta rogant: Quò te Sulamiti per
astum,

Quò Sulamiti pedes? quis te malus abripit error?

Turba

*Turba molesta file. Fateor, mihi frater amatum,
Et cur dissimulem? non est amor iste pudori;
Ecquis enim culpet fratri quod in oscula cur-
ram?*

*Luce palam te, frater, amem; coramque severam
Matre sit amplexu mihi fas te stringere casto.
Huc ades, in thalamum volo te deducere
Matris.*

*Ipsi te postes, ipsum te limen, & amba
Sponte sua moto suspirant cardine valvae.
Tota tuo domus aduentu ridebit, & ultrò
Candida cum violis redeunti lilia fundet;
Mixtaque substernet molli colocasia iunco.
Ipsa ego cana feram tenui lanugine, nuper
Sepibus in nostris quæ poma Cydonia legi:
Præterea tibi bina dabo diversa sapore
Pocula; nectareis arbor hoc Punica granis
Condit, Engaddi vindemia miscuit illud.
Nullus adhuc admonit ijs labra: sed tibi seruo.
Tu dilecte, rudem rerum me multa docebis,
Frater; ut hæc discam, quid non faciamve,
feramve?*

*Cura tibi tantum sim mutua: pectore tantum
Vsq̄ tuo maneat defixa sororis imago,
Annulus ut digito (nostri tibi pignus) inhaeret
Vtve tuis apprima tenax armilla lacertis.
» Res Amor est æterna: dies nec longa, nec illum
Vincere mors poterit: quamvis mors omnia
vincat.*

Sed

*Sed nec aquis aboletur Amor. turbata procellis,
 Cecâ nocte natat tutus freta: quem super hostis
 Ipse tonat polus, & nimbis stridentibus urget.
 Non tamen id mersare caput queat omnibus
 undis*

*Oceanus, non Oceano violentior aether
 In medium foedis descendens imbribus aquor.
 Excubet in Scythicis puer hic si fortè pruinis;
 Absumet rabido Scythicas ardore pruinas;
 Intacta s'que nives Soli, potiore resoluet
 Igne; mihi sensim fibras qui gliscit ad imas.
 Sancte puer! totâ me lampade fortiùs ure.
 Fratre calere iuuat. Quid enim formosius illo?
 Dulce tepor vernus violis, flauentibus aestas
 Messibus, autumnus botris, mihi Fratris
 amores.*

*Mille (nec inuideo) Thamar è praesepibus
 agnos*

*Ducat & innumeras in pascua manè capellas:
 Lac astate recens, & frigore suppetat illi:
 Ut volet, Assyrio tingat sua vellera fucò;
 Cogat opes, nullumque modum sibi ponat ha-
 bendi.*

*Semper ego te frater amem. Nil cetera curo.
 Hæc properasse meo munuscula rustica
 Strade*

*Musa, sat est. Ea Strada precor non impro-
 bet: illi
 Sic ferat æternam Farnesias edita famam.*

FLO-

FLORENTIO
DE MONTMORENCY
SOC. IESV SACERDOTI
FRATRI MEO GERMANO
EX VISITATIONE
BOHEMIÆ ET AVSTRIÆ
PROVINCIA RV M EIVSDEM SOCIETATIS
IN BELGI VM REDVCI
INEVNTIS ANNI M. DC. XXXIII.
FELICIBVS AVSPICIIS
HOC IDYLLIO GRATVLABAR.

Incolumem qui te, Germane, reduxit ab
Arcto
IESVS noster amor; festis feret ista Kalendis
Nomine dona meo. Tu quo decet accipe vultu.

Similis est
argumenti
E'gas d'ga-
nérns
apud Mos-
chum.

IESV SAMISSVS
IDYLLION.

AMissum Genitrix-virgo dū quærit IESVM
Mœsta, Siõneas sic est affata puellas:
Ite, vias Urbis mihi vestigate per omnes,
Erronemque suæ, populares, sistite Matri.
Parta repertrici sunt munera binus apud me
Turtur, & eximio totidem candore columbi.
Fas erit his porro puerum deprendere signis:
Ore

Ore notas præfert quales mihi conspicias esse.
 Aureus in niveâ ludit cervice capillus
 Ut facile intonso Nasarenum vertice noris:
 Lumina sideribus certant, minioque labellum.
 Vestis eburneos amethystina contegit artus,
 Non tenui telas inter spectabilis auro,
 Non imam Phrygijs oram circumdata limbis;
 Odit enim Phrygios simplex puer iste paratus:
 Hanc ego plebeio textam de vellere, tali
 Arte laboravi Nati crescentibus annis,
 Crescat ut illa simul, nec damnum sentiat aui.
 Luteolis alij suras includere foccis,
 Ingenuoque solent bullam suspendere collo:
 Nil meus à teneris illorum gestat IESVS;
 Sed cultu, pueros inter bis mille, modesto
 Enitet, & miti plus se commendat ab ore.
 Obuius in triuijs hic cum tibi venerit erro,
 Te volo, te, dices; mecum fugitive reuerte.
 Brachiolum si fortè teres tibi tendet, ineptus
 Ne pudor impediât candentibus oscula libes
 Quominus articulis: nil corpore sanctius isto,
 Non alium spirat quàm Virginitatis amorem:
 Ne dubita conferre manum. Sitiâtne, rogato;
 (Nâ tribus his errat iam solibus) offer & haustu
 Dulcis aqua, puerum lymphæ deinxeris haustu.
 O quas ille tibi grates aget! aurea verba
 Puberis admirans, caeleste fatebere nectar:
 His vereor ne te capiat, quem ducere captum
 Debueras, & sollicitæ redhibere parenti.

Z ISAIAE

I S A I Æ

CAP. XLII.

CAntate Domino canticum novum.

Laus eius ab extremis terræ : qui descendit in mare, & plenitudo eius ; insulæ, & habitatores earum.

Suble-

CEDAR IDYLLION.

A R G V M E N T V M .

Hoc Idyllio ISAÏAS Propheta, miram apud Barbaros morum conuersionem, postquam Euangelij luce perfusi fuerint, sub
* Cedareni pastoris iam cicuris facti tro-
po luculenter adumbrat.

* Vetus apud Hebræos Pro- uerbum erat, quo per Cedarum significabāt quemuis Barbarum. Alludit ad illud toto passim hoc Poëmate profundus noster Pro- pheta.

Intermitte graues tantisper, Musa, co-
thurnos;

Non omnes gaudent grauibus, mihi crede,
cothurnis.

Quin leniore sono potius vulgaris auena
Cedaris intonsas liceat mihi dicere siluas.

Si canimus siluas, siluæ sunt Numine plena

Quas canimus. Deus omne nemus mihi Cedaris
implet.

Dic age deductos illi mea tibia versus;

Nam tenui calamo non inuicundius audit,

Quam grandi commissa tuba sua facta referri,

Seque Dei nostro Maiestas temperat ori.

Fontis in angusto veluti crateri videmus

Tres celi spatium pandi non amplius vlnas:

Forſan & hæc latè rotum quandoque per Orbem

Qualiacumque mea spargentur sibila canna.

Audiet & si qua procul his est insula terris,

Qua facimus Superis bifori præconia buxo.

Ecquis iò siluæ vos cultus amœnior ornat

Z 1

Ceda-

Subleuetur desertum, & ciuitates eius:

in domibus habitabit Cedar.

Laudate

Video hu-
iusmodi
verborum
transposi-
tionem

Lucretio &
Virgilio
placuisse.

b Vallis A-
chor ea-
dem quæ
Engaddi.

c Diuersi
ab Afris hi
Nomades
Arabes.

d Cedare-
norum fe-
rociã notat
Rex David
Psal. 119.

Habitu
cum habi-
tantibus
Cedar, cum
his qui ode-
runt pacem.

e Vox Ce-
dar, He-
braicè ni-
grorẽ signi-
ficat: quæ
significatio
ad mores
transfertur.

Cedarides? solito vultus cur latior hic est?
Nempe Dei vestros hilarat presentia saltus,
Ingeniumque loci cicurat siluestris. heriles
Qua fert cumq; gradus, casiam calcata crocumq;
Fudit humus. Legere est ipsis a ex thura myricis.
Ipsæ iam filices nardi mutantur aristâ,
Carduus Assyrio calamo, serpylla rosætis.
Denique tophus ubi fuerat scaber hætenus; illuc
Iam migrasse putes Nabathæi germina ruris.
Quisquis ad hos posthac incerta mapalia saltus
Pastor ages; tecum miraberis ipse frequenter
Cedaris antè feros tractus, desertaque vasta
Numinis aduentu veterem posuisse rigorem,
Et didicisse nouo passim mitescere cultu.
Pinguior ut non sit bifera iam gleba Segora
Non b Achoritana mollissima pascua valles.
Hic stabiles tibi fige lares; hinc oppida conde
Si sapis vpilio (nec enim tentoria tanti
Sunt tua) dispersos huc undique coge sodales,
Et noua conscriptis pomæria ciuibus imple.
Crescere post aliquot tua regna videbis aristas.
Ergo domos vagus ille c Nomas colet? & colet
urbes?
Ergo ferox, d pridem consuetaque viuere raptò
Cedaris e atra volet pubes iam cuius haberi,
Et sinet ignavos famulari legibus arcus?

Z 3

Nunc

Vulgò notum est, hominem nigrum, hominem infidum dici; contra
hominem candidum, vocari eum qui verax & ingenuus est. Adeò
omnium ætatum & gentium consensu, summa semper fuit coloris
nigri infamia; ut contra, candoris summus fauor.

* Cedar,
pars Ara-
bia Petraea.

Laudate habitatores * Petrae, de vertice
montium clamabunt.

Ponent Domino gloriam, & laudem eius
in insulis nuntiabunt.

Nunc & oui lupa foeta teget latus, vrsaq; damae
 Et modo cum vitulis stabulo claudetur eodem
 Hospitij condocta fidem seruare leana;
 Pastor Arabs iaculis quando exarmatus & arcu
 Mitis ad urbana recipit se munia vite.

Non struet insidias, nec in antris vlla reductis
 Damna viatori posthac meditabitur. Ite

* Ite bonis anibus quicumque per ania tesqua
 Cedaris, ad lauta merces properatis Erythrae:
 Cedaris infamis non est modo silua rapinis.

Petricolas Arabes iam Pax habet. Omnia rixae
 Semina sunt sublata. Manet certamen id vnum
 Quis melius votina Deo iam carmina dicet.

Vndique diuinis resonant iuga Cedaris hymnis.
 An Musa, Nomades etiam fecere poetas?

Non equidem Musa, Nomades fecere poetas;
 Fecit Amor: caelestis Amor sic omnibus afflat;

Hic Elegos ut fundat, ut ille libentiùs Odas,
 Populeis alij mandent Epigrammata truncis,
 Lanigeras pars inter oues Idyllia pangant,
 Alternoque vocent sese in certamina cantu.

Arbiter huic aliquis ludo victoribus aqua
 Praemia, gramineas donabit habere coronas,
 Et fuscas hederâ frontes circumdabit albâ.

Hec fuit exili non dedignatus auenâ
 Ludere, Musâ, tuus pastoria carmina vates
 Dû sedet ad tremulâ * pecorosi Cedaris umbrâ.
 Surgamus: nitidos en extulit Hesperus ignes,
 Et gelidus noctis iam gramina proluit humor.

* Propheta
 alloquitur
 hic Sido-
 nios augu-
 rijs addi-
 ctos.

* Vniuersi
 Principes
 Cedar, cum
 agnis, &
 arietibus,
 & hœdis,
 venerunt
 ad te nego-
 tiatores
 tui. Ezech.
 c. 27. Omne
 pecus Ce-
 dar congrega-
 bitur ti-
 bi. Isaia
 cap. 60.

ARCVS
Titulus est
huius Poë-
matis (ex
Mariana
nostri sen-
tentiâ) ab
auctore

Daide in-
ditus; qui
præcepit
Chonenis
Principi
Prophetia,
ut doceret
ARCVM
cantores
quos Rex
instituerat.

Idem est
Princeps
Prophetia,
quod P in-
ceps cantus,
prophetare
enim pro eo
quod canere
frequentif-
sime in sa-

crâ Scripturâ usurpatur: nec solum Prophetæ vocabulum ad Musicos & cantores traduci video, verum etiam ad ipsos Poëtas Cantorum artifices. Quo sensu Apostolus Paulus, Prophetæ vocabulum pro Poëtâ usurpauit, sic ad Titum scribens de Epimenide Poëtâ Cretenfi: Dixit quidam ex illis, proprius ipsorum Prophetæ.

LIB. II. REGVM

CAP. I.

PLanxit autem Dauid planctum huiusmodi super Saül, & super Ionatham filium eius (& præcepit ut docerent filios Iuda ARCVM, sicut scriptum est in Libro iustorum.) & ait:

Considera Israël, pro his qui mortui sunt super excelsa tua vulnerati.

Inclyti, Israël, super montes tuos interfecti sunt: quomodo ceciderunt fortes?

Nolite annuntiare in Geth, neque annuntietis in compitis Aſcalonis: ne fortè lætentur filia Philisthijm, ne exultent filia incircumcisorum.

Montes

ARCUS IDYLLION.

A R G V M E N T V M .

DAVIDIS Cantores, SAVLE & IONATHA
interemptis, hoc Epicedium Amœbæo
carmine cecinerunt.

P V E R I .

Nuntius è castris nostras perucnit ad
aures.

Nuntius Hebræis quantum fert iste
dolorem?

Quot properat lacrymas? Gelboæ in montibus
ergo

Heroës duo Beniamida, duo fulmina belli,

Oppetiere necem? flos Israëlis acerbo

Ergo iacet fato? Prò lux feralis & atra!

Siccine Beniamida cecidere Heroës inulti?

P V E L L Æ .

Nuntius illa tuas qui funera vulgat ad aures,

Ne ferat hæc etiam Tyrijs, Hebræe, caneto.

Nesciat ô Sidon, ô nesciat Ascalus istud!

Ne Chananea tuis insultent oppida damnis;

Nève Palæstina sibi plaudant fortè puella,

Et salibus te proscindant petulanter amaris.

Siccine Beniamida cecidere Heroës inulti?

Montes Gelboë, nec ros nec pluuia veniant
super vos, neque sint agri primitiarum:

quia ibi abiectus est clypeus fortium, cly-
peus Saül, quasi non esset vnctus oleo.

A sanguine interfectorum, ab adipe for-
tium, sagitta Ionathæ numquam redijt re-
trorsum, & gladius Saül non est reuersus
inanis.

Saül & Ionathas amabiles, & decori in
vita sua,

in

P V E R I.

Gelboë montes, tanta loca conscia cladis,
 Exosi montes! non ros, non depluat imber
 Vos super, aeternum steriles nec farra feratis,
 Nec noua vina Deo quæ prælibentur ad Aram:
 Armorum postquam ruit omnis gloria vestris
 Strata ingis; postquam Ionathæ, casique Saülis
 Deturbata solo vidistis scuta: pudendum
 Heu Israël misero de Rege trophæum!
 O quantum Gabaa, ô quantum tu Patria perdis
 Præsidium rapto Ionathâ florentibus annis?
 Robur enim Ionathæ stupuerunt claraque facta,
 Sæpè Palestina natorum in funere matres,
 Missilis illius quos conficiebat arundo
 Ictibus haud umquam vanis. non certior illâ
 Vlla sagitta fuit, nec quæ magis audiit arcum.
 Haud minor amissi tamen est iactura Saülis;
 Cuius in Allophylos districtus sæpius ensis
 Vaginâ recipi numquam sine cæde solebat.
 Siccine Beniamidæ cecidère Heroës inulti?

P V E L L Æ.

Carmeli montes pingui latentur oliuâ:
 Halet aromatibus Libanus, myrtoque virenti:
 Funestâ rigeant Gelboa cacumina taxo.
 Namque sepultus ibi perijt Decor omnis, & unâ
 Omnis Amabilitas Ionathæ commortua dulci.
 Non illi quisquam formâ se contulit oris:

Sen

in morte quoque non sunt diuisi:

P A R T I A
aquilis velociores, leonibus fortiores.

Filiz

Seu puer intexto Tyriam demitteret auro
Ex humeris chlamydem, chlamys oestro tincta
decebat

Candentes humeros; seu factus adultior arma
Indueret, sumptis horrebat, molliter armis:
Et solo genitore minor, Dux agmen agebat,
Sic alios superans, genitor superabat ut ipsum.
Quippe velut surgit procero stipite laurus,
Lentave se tollunt inter viburna cupressi;
Sic decies in mille viris stetit arduus, omnes
Excessitque Saül super-extans vertice toto.
Ambo formosi, pollentes viribus ambo.
Ambo pares animis, quos nec Mors ipsa diremit.
Siccine Beniamida cecidère Heroës inulti?

P V E R I .

Hebraei lugete Duces, lugete Tribuni,
Ipse etiam miles loricas exuat, arcum
Frangat, & aëriâ pharetram suspendat ab
ulmo:

Infelix miles! Quid enim sperabit adempto
Rege? Saül posthac non illum in praelia ducet,
Non Jonathas: nec erit magnum præstare
Saülem

Qui queat, aut Jonathan; leo non equaueris
illos,

Non aquila ad prædam celeri cum pronolat alâ,
E speculâ pullis rimata voracibus escam.
Siccine Beniamida cecidere Heroës inulti?

P V E L -

Filiæ Israëli super Saül flete, qui vestiebat
vos coccino in delicijs, qui præbebat orna-
menta aurea cultui vestro.

Quomodo ceciderunt fortes in prælio? Io-
nathas in excelsis tuis. occisus est?

Doleo super te, frater mi Ionatha, decore
nimis, & amabilis super amorem mulierum.

Sicut mater unicum amat filium suum, ita
ego te diligebam.

Quomodo ceciderunt robusti, & perie-
runt arma bellica?

ISAÏÆ

P V E L L Æ.

*Hebraides lugete nurus, * lugete puella
Innupta : paullum thalamos mihi Virgo re-
linque,*

*Arcanos thalamos; squallensq; in compita prodi
Passo crine. Saül fieri sibi talia mandat,*

Lugendus de more Saül: qui tortilis auri

Ornamenta dabat tibi longis parta triumphis.

Absit ab articulis, nunc absit ab auribus aurum,

Murice palla nitens nunc absit; idonea non est

Luctibus: in cultu melius lugebitis atro.

Siccine Beniamida cecidere Heroës inulti?

P V E R I.

*Iusta tuis, * Ionatha, facit hac mœstissimus
umbris*

Fœdere fraterni David tibi iunctus amoris.

*Nullus enim fratrem sic umquam frater adem-
ptum*

Fleuit, ut ille suos te suspiravit amores.

Siccine Beniamida cecidere Heroës inulti?

P V E L L Æ.

Nulla parens sic unigena sub funera nati

Luxit, ut extincto non consolandus amico

Iessiades. Valeant, pereant, ha! funditus arma,

Armorum quando Ionathas decus occidit omne.

Siccine Beniamida cecidere Heroës inulti?

Z E L O -

* Quod
Virgines
clausæ et-
iam in pu-
blico luctu
egrederen-
tur, sicut in
Trium-
phis, lucu-
lentum ha-
bes exem-
plum in
Principum
Assamo-
neorum
Historiâ.

Sed & Vir-
gines, qua
concluse
erant, pro-
currebant
ad Oniam.
cap. 3. lib. 2.
Machab.

*Canticum
hoc duabus
constat par-
tibus, ali-
quot capi-
tum inter-
uallo sejun-
ctis. Prior
Cantici
pars ex c. 5.
Isaia sum-
pta est, &
continet ex-
postulatio-
nem aduer-
sus ingratiā
Vineam.*

*Posterior
Cantici
pars ex
c. 27. Isaia
ducitur, ubi
Propheta
laudat Vi-
neam meri.
Quod ante
me observa-
uit noster
Gaspar
Sanctius.*

I S A I A

C A P. V.

CAntabo dilecto meo canticum pa-
truelis mei vineæ suæ.
Vinea facta est dilecto meo in
cornu filio olei.

Et sepiuit eam, & lapides elegit ex illa,
& plantauit eam electam,
& ædificauit turrin in medio eius, & tor-
cular extruxit in ea:

& expectauit, vt faceret uuas, & fecit la-
bruscas.

Nunc

ZELOTES IDYLLION.

A R G V M E N T V M .

ISAIAS Propheta in pastoraalem scenam EM-
MANVELEM, Sponsæ suæ Synagogæ per-
fidiam exprobrantem, sub eleganti & flo-
ridâ vineæ allegoriâ introducit.

Translatos aliò Sponsa dñ sensit amores
Montibus in Solymis hinc vsque ad
sidera notus

Emmanuel; ut erat sterilis tunc fortè sub umbrâ
Palmitis; Et cui iam tutum sit credere, dixit,
Vinea me quando spe ludificavit inani?

Quamuis illa mihi sit opimo consita colle,
Cui non Engaddi. locuples contenderit aruum,
Non Soretano vallis celeberrima botro.

Fertilibus quis enim me latius imperat agris?

Quis melius glebam scrupis eruderat alter?

Ingenium quis me positusque notare locorum

Doctior, aut iustis plantaria credere sulcis?

An sola splendenti memorem mihi versa ligone

Sapius; anne satam generoso germine vitem?

An positam fundi circum consinia sepen?

Vt sileam magno structam molimine turrim,

Multipliquesque penus, nona ne desideret amplo

Quas mihi prouentu stipet vindemia cellas.

En mea cunctantes inuitant prala racemos,

Præstititque lacus musto spumare rubenti.

A a Cur

Nunc ergo habitatores Ierusalem, & viri
Iuda, iudicate inter me & vineam meam.

Quid est quod debui ultra facere vineam
meam, & non feci? an quod expectavi ut fa-
ceret vvas, & fecit labruscas?

Et nunc ostendam vobis quid ego faciam
vineam meam: auferam sepem eius, & erit in
direptionem: diruam maceriam eius, & erit
in conculcationem.

Et ponam eam desertam: non putabitur
& non fodietur: & ascendent vepres &
spinæ:

Cur expectatos differs mea vinea fructus?
 Heu! malè te aduersus studium consumpsimus
 omne,

Respondere meo pugnas si perfida voto;
 Pergis in agrestem si degenerare labruscam;
 Si mihi pro botris fetus obtrudis amaros,
 Vnde molesta crees stomacho fastidia; quando
 Debueras tantis exercita vinea curis
 Vina nouum domino Sabamaea reponere nectar.
 Dicite (cura mei si vos habet vlla Sodales)
 Dicite, quàm merui precor hac ludibria culpâ,
 Vt mihi quæ mites promiserat hæctenus uvas,
 Indole mutatâ vitis nunc reddat acerbas?
 Num fuit officij quidquam mihi forsan omissum
 Neglectumve mei? quæ me vigilantia fugit?
 Quid me præterijt? vitio quid vertere possis
 Præter amasse nimis? Meus hic erit unicus
 error,

(Si tamen error erit) mihi quòd spes vberis inde
 Facta fuit laticis; me quòd spes illa sefellit.

Quare age nunc omnem illius deponito curam,
 Si potes Emmanuel. Potero. dabit ira pudorque
 Posse. Quid? hac igitur posthac deserta iacebit?
 Et iaceat: summumque imâ radice flagellum.
 Contingat; nec opem sit qui præbere labores.
 Sedulus hanc curuâ non fingat falce putator
 Aggrediens ferro ramos cohibere fluentes:
 Non ea robustus resupinet iugera fossor
 Assiduo prohibens vitem siluescere cultu;

& nubibus mandabo ne pluant super eam
imbrem.

EX CAP. XXVII. ISAIAE.

Ego Dominus , qui seruo eam , repente
propinabo ei : ne fortè visitetur contra eam,
nocte & die seruo eam.

Indignatio non est mihi : quis dabit me
spinam & veprem in praelio? gradiar super
eam , succendam eam pariter?

An

Sed sinat extinguī superantibus vndique spinis.

Quin etiam sepem manibus demoliar istis

Quam posui. Pateat cunctis mea vinea praeda;

Illudant illi pecudes impunè: petulcus.

Hanc caper incessat cornu, durique veneno

Dentis, & admorso plagas in cortice signet;

Fulmineus populetur aper, pandoque iacentem.

Funditus euertat rostro, vastetque, ruatque.

*Ah misera! ah qua nunc spes est super? An tibi
succos*

Sufficient aure forsan, roresque benigni,

Vnde reflorescas, rursumque à stirpe resurgas?

Non mihi sic visum. Madidis edicimus Austris

Demittant aliquos ultra ne nubibus imbres

Te super. Ipsa siti languens, confecta que colles

Vndique vicinos oculo luente rigari

Vberibus spectabis aquis. Sed & arida pridem

Deserti facies mutata repente virebit,

Siccaque ieiuni pinguescet glareas raris,

Me tempestiuos super affundente liquores.

Quique prius fuerat sitienti pactus in aruo

Surculus, vuidulo trudet iam palmitis gemmas,

Me tenerum blando fruticem mulcente fauore.

Alterius quanto cernes hac commoda luctu?

Vt prelata tibi vineta novella dolebis?

Inuida me vanis incendere mitte querelis:

Nil mihi persuades. Odione ut prosequar istam

Qua morem gerit ad nutus mihi vitis heriles?

Non furor hic animo est aut indignatio nostro.

An potius tenebit fortitudinem meam, faciet pacem mihi, pacem faciet mihi?

Qui ingrediuntur impetu ad Iacob, florabit & germinabit Israël, & implebunt faciem orbis femine.

*An quia damnauit
Hanc quoque me spinis
Et pariter tecum crepitantia
Quin potius feret huic tener
 planta
Semper opem; solida est ipsi quia gratia
Gratia nullius liuore solubilis umquam.
Felix planta! vetus nunc obliuiscere nomen;
Vitis eris posthac Israëlitis, in illam
Auspicijs translata meis. tibi fertilis uua
Cedet in aprico Balhamonis uinea cliuo,
Quaeque Damascenis vindemia pendet ab ul-
 mis:
Latius induces virides tu collibus umbras,
Et * consemineis implebis stirpibus Orbem.*

* Vtitur
Columella
hoc voca-
bulo Lib. 3.
cap. vltim.

L I B. N V M.

CAP. XXIII. & XXIV.

CUm *Balac* duxisset *Balaam* super verticem montis Phogor, qui respicit solitudinem, dixit ei *Balaam*:

Ædifica mihi hîc septem aras, & para totidem vitulos, eiusdemque numeri arietes.

Fecit *Balac* vt *Balaam* dixerat: imposuitque vitulos & arietes per singulas aras.

Cum-

TE quoque *Musa*, in *vetus mem-*
nisse Balam;
Cuius *Idumeas* perhibent ad carmina
rupes,
Et iuga palmiferi quondam tremuisse Phogori:
Vnde per *Arnonis* late spatiantia vallem
Castrâ videns *Hebræa* senex; *Altaria*, dixit,
Hic mihi, *Sephorida*, septem strue, de grege
septem
Huc vitulos, agnos huc septem siste. sit ara
Hostia quaque sua. numero *Deus* impare gaudet.

B A L A C.

Ecce tot hic ara quot precipis: en super aram
Hostia quaque suam. Nihil hic nisi carmina
desunt
Deuoneas quibus *Isacidas*. Tibi rumpitur
anguis
Carminibus: fac *Israël* rumpatur iisdem.
Sed prius augurium capta, de more, secundum.

A a. 5

B A-

...
intuitus est, qui cadit, & sic aperiuntur oculi eius:

Quàm pulchra tabernacula tua Iacob, & tentoria tua Israël! ut valles nemorosæ, ut horti iuxta fluuios irrigui, ut tabernacula quæ fixit Dominus, quasi cedri prope aquas.

Fluet aqua de situla eius, & semen illius erit in aquas multas.

Tolletur propter Agag, rex eius, & auferetur regnum illius.

Deus

A,
Sic mi.
Arboribus
Ilicibus, sic cur.
O quantum sobole
Qui volet illius num.
Antè, quot appellant ad
Aut ubi precipitans inue.
nam,
Effusa quot in arua cadant stagn.
Quis reget hanc primus gentem? a.
cretum
Beniamini video iuuenem. quantum insta.
illo est?
Qui comites cingunt latus? ut super-eminet
omnes?
Felix ille, suo si non ignouerit hosti,
Si non oranti veniam donarit Agago,
Hunc propter regno cadet, & stirps tota ne-
potum.

Tanti

Illius, ossaque
erabunt sagittis.

cubans dormiuit vt leo, & quasi leona,
nam fuscitare nemo audebit.

Qui benedixerit tibi, erit & ipse benedi-
ctus: qui maledixerit, in maledictione repu-
tabitur.

Ica-

Victoris, iam festos spectare triumphos:

Quem se fert curru Rex conspiciendus eburno?

Vt viridi in saltu leo procubat, ut ve leana

Venantum securam iacet: sic otia victor

Festades colet, ô tantum mihi suppetat aui

Quantum sat fuerit victori fausta precari!

Qui tibi lata canent Epinicia, maxime Regum,

Illis mella fluant, illis nascatur amomum.

Si quis erit, Diris qui te deuouerit, illi

Pro violâ, spiritus veniat paliurus acutis.

BA-

Respondit Balaam ad Balac : Nonne nuntijs tuis, quos misisti ad me, dixi : Si dederit mihi Balac plenam domum suam argenti & auri, non potero præterire sermonem Domini Dei mei, ut vel boni quid vel mali proferam ex corde meo : sed quidquid Dominus dixerit, hoc loquar?

Verum-

B A L A A M.

*Non ego nescieram te munera plurima, fando
Quæ numerare vales, pretium dare posse Ba-
lamo*

*Carminis: at non, si montes promiseris auri,
Vertere, Saphorida, decreta aeterna valebo.*

*Méne putas hac sponte loqui? mihi maximus
auctor*

*Est Deus, hic vati numeros & carmina dicat.
Quæ iubet, illa cano. Si quid tamen hæc mea,
si quid*

Consilio

De Iacob erit qui dominetur, & perdat reliquias ciuitatis.

Cumque vidisset Amalec, assumens parabolam, ait:

Principium Gentium Amalec, cuius extrema perdentur.

Vidit quoque Cinæum; & assumpta parabola, ait: Robustum quidem est habitaculum
uum:

Consilio poterit prodesse industria vobis,
 Experiar; teque hinc discedens pauca monebo.
 Abripit interea quò Numinis aura, sequamur.
 Pax igitur linguis. ego filius ille Bioris
 Os animumque Deo plenus, mihi visa profabor.
 Eminus ecce nouum video procedere sidus:
 Ecce domo nascens orietur stella Iacobi.
 Stella, Iacobe, tibi; tibi se demittet ab aethra
 Ipse Deus, praesens qui sceptrum Hebraea ca-
 pisset.

Huius in aduentum iam nunc Moabitica
regna

Responsis horrent caelestibus; horret Idume,
 Et iuga nimborum trepidant turbata Seiri.
 Hic Israëli trans ultima Bactra, Scythasque,
 Proferet imperium, quod nec mare terminet
 ingens.

Si qua sub axe iacet Mundi plaga, quò neque
nauta

Cornua Sidonij torserunt haecenus, extra
 Astrorum Solisque vias, huic seruiet uni.
 Unus enim terris hic omnibus aurea condet
 Saecula, purgato monstris immanibus Orbe.
 Quò fessum rapis infelix Amalecia vatem
 Terra, antiqua, potens olim? fata aspera, fata
 Nunc te dira manent, nunc alto à culmine
 praeceps

Acta rues. Neque vos melior fortuna Cinai
 Excipiet; quamuis firmissima saxa tenetis.

B b

Hinc,

tuum: sed si in petra posueris nidum tuum,
& fueris electus de stirpe Cin, quamdiu po-
teris permanere? Assur enim capiet te.

Assumptaque parabola iterum locutus est.
Heu! quis victurus est, quando ista faciet
Deus?

Venient in trieribus de Italia, superabunt
Assyrios, vastabuntque Hebræos, & ad ex-
tremum etiam ipsi peribunt.

*Hinc, velut è nido quò conguessere columba,
Vos celer Assyrij depellet militis arcus.*

*Assyrio sed & impendent, sua fata vicissim:
Namque senescentis sub saecula novissima Mun-*
di,

*Ille tuas supplex agnoscet, Roma, secures:
Hoc tibi nomen erit, nunc es sine nomine*
tellus.

Ipse quoque Hebraeus longâ obsidione pre-
metur;

*Inuitâque ingum Latij ceruice subibit.
Nec minùs instabiles rerum tu maxima Roma*
Experiere vices: quoniam sors omnia versat.

*Augur ab his tacuit; celi què è parte serenâ
Intonnit leuissimum, quod tot praesagia firmet.*

I S A I Æ

C A P. XII.

Confitebor tibi Domine, quoniam
iratus es mihi: conuersus est furor
tuus, & consolatus es me.

Ecce Deus Saluator meus, fiducialiter
agam, & non timebo:

Quia

S O T E R I D Y L L I O N.

A R G V M E N T V M.

Exprimit hoc poëmate ISAIAS Propheta sub
fontis allegoriâ , quanta in ECCLESIAM
futura sit donorum DEI SERVATORIS
profusio.

F Ortè sub umbroso captabat frigora luco
Amosides, spatioque via defessus, & aestu;
Cum subito afflatus meliori Numinis
aurâ,

Ad circumstantes dedit hæc oracula silvas:

Iam tempestivum fas est mihi pangere car-
men:

Antè (fatebor enim) mœror me tantus habebat,
Dum tua detonuit magno, Deus, ira fragore;
Vix ut vita foret, nedum mihi carmina cordi.

At simul ut positus furor est tibi, se simul agro
Interdicta diu retulerunt gaudia vati:

Inque tuas arsit mihi mens erumpere laudes.

Sic ubi ver hiemi tepidum successit aquose,
Nubila solvantur zephyris, nitet aethere sudo
Sol melius, totique redit sua gratia Mundo:

O anime! antiquos hinc iam obliviscere luctus,
Diluat & vanum fiducia certa timorem:

Ecce venit; tibi quem promitti sæpius audis
Servator tuus ille, Dei genus, aurea terris

Bb 3

Sæcula

Quia fortitudo mea & laus mea Domi-
nus, & factus est mihi in salutem.

Haurietis aquas in gaudio de fontibus Sal-
uatoris:

*a Familiare
est Poesi
Hebraea hu-
iusmodi
Episodia
Canticis
intexere.
b Passim in
sacris Litte-
ris Nomen
Domini,
idem est
quod Filius
Dei.*

Et dicetis in die illa: *a* Confitemini Do-
mino, & inuocate *b* nomen eius.

Notas

Secula qui conder: studij qui largus in omnes,
 Afferet inuvalidis vires, agrisque salutem.
 Huc ades ô diuine puer! te noxia viso
 Gramina, te colubri ponent mulcente venenum:
 Quæque siti fuerant damnata nuper arena,
 Ecce tuo aduentu salientibus undique manant
 Fontibus, & rorat scatebris prius arida gleba:
 Letius ut Siloë Davidis non irriget hortos,
 Quamuis ille sacrâ lapsus de rupe Sionis
 Mille per areolas tortis anfractibus erret.

O! Seruatoris dulces è fontibus vnda,
 Quas super-aspirans alit indulgentia cali,
 Didit & in terra cunctas habitabilis oras.

Huc alacres ergo spretis properate lacunis:
 Hos, pueri, latices haurite: hoc pellite longam
 Fonte sitim, vos his certatim tingite lymphis.
 Felix qui largo totum se proluet haustu!

Sine Hebraeus erit, siue Aduena, nullus ab istis
 Submoueatur aquis. Nullo discrimine mixtus

* Barbarus indigenis communia pocula ducat.

Cùm madidi fuerint, vox hæc erit omnibus una:

O Pater! ô magno Proles æquæua Parenti,
 Aspirate nouo, vobis quem dicimus, hymno!

A Patre principium sit carminis. Omnia

munus

Sunt Patris. Hic rerum caput est, & terminus
 idem.

Ille fauet nobis: illi sua semper apud nos
 Laus erit, & nullis veterascet gratia sacris.

B b 4 Teque

* Iudæi
 hos omnes
 Barbaros
 esse cense-
 bant, qui
 non ute-
 rentur lin-
 guâ He-
 braicâ.

Notas facite in populis adinventiones eius
mementote quoniam excelsum est nomen
eius.

Cantate Domino quoniam magnificè fe-
cit : annuntiate hoc in vniuersa terra.

Exulta , & lauda habitatio Sion : quia ma-
gnus in medio tui sanctus Israël.

*Teque adeò eterni magnum Patris incremen-
tum,*

*Humani generis Servator, ad astra feremus:
Semper ad astra feremus amabile nomen IESV.
Si tamen hoc impar non aspernabere carmen;
Namque tuum quis consilium, sensusque pro-
fundos*

*Efferat ore pari? quis suspicienda reperta,
Ingeniosus Amor tibi quæ dictavit, adumbret?
Ingeniosus Amor modicos te cogit in artus;
Matris eburneolis te cingere colla lacertis
Ille docet, niueoque rigare labellula lacte:
Vnde tibi tacitis placidissimus ingerit alis
Se sopor. Ah illum ne garrula rumpat hirundo!
Ah tibi lacrymulis ne semireclusa rubeant
Lumina, dum reliquum deterges pollice somnum!
Non erat humanum tanti genus; eius amore
Unus ut è nobis fieres, ut parvus, ut infans,
Clara Dei soboles! ô munificentia, nullum
Aut servare modum aut finem cõtenta merendi!
Audiat hæc omnis diuina Genethlia tellus:
Audiat, exultetque Sion. Quia monte Sionis
Alme puer, sanctum iubar Israël, ab alto
Exoriere, tuæ mediisque videbere plebi.*

*Præsciis hæc vates super Emmanuele ca-
nebat:*

*Quæ si me Latia resonare sinetis auenâ
Musa, noster amor, Solymitides; hæc rea voti
Coniferâ vobis pendeat fistula cedro.*

EX LIB. II. REG.

CAP. XXIII.

HÆc autem sunt verba David no-
uissima.

Dixit

GEORGIO STENGELIO
SOCIETATIS IESV THEOLOGO.
GRATIÆ IDYLLION.

A R G V M E N T V M .

Hoc Idyllio totum se in gratiarum actionem effundit D A V I D , à D E O assumptus ex humili Pastore ad regnum Israël.

Sive iugo sacri resides formosa Sionis
Gratia, sine choros manibus per mutua
nexus

Cum geminâ ducis per florea prata sorore
Ad fordanis aquas; paullùm Solymæa relinque
Pascua, Vindelicum pro me visura Lyceum,
Vindeliciq̃ue decus compellatura Lycei

STENGELIVM: cuius pridem sum totus in are.
Nec fas tanta meis dissolvere nomina verbis
Tu nisi præs fias, nisi tecum spondeat unâ
Iessiades, tibi præ cunctis dilectus alumnus.

O illi quoties & quàm diuina locuta es!
Partem aliquam numeris mihi da vulgare
Latinis,

Ut sua STENGELIO sint à me dona vicissim,
Ut memor officijs certem, vinciq̃ue recussem.
Incipe. pauca meo dic nomine carmina, quon-
dam

Que David à caulis ad Iudæ sceptrâ vocatus
Panxit;

Dixit Dauid filius Isai: dixit vir, cui constitutum est de christo Dei Iacob, egregius psalteres Israël.

Spiritus Domini locutus est per me, & sermo eius per linguam meam.

Dixit Deus Israël mihi, locutus est fortis Israël, Dominator hominum, iustus Dominator in timore Dei.

Sicut

Panxit; agens tali meritas pro munere grates.

*O mihi præteritis modulata frequentius annis
Cum patrias agerem per Ephratea rura bi-
dentes,*

*En age nunc etiam me cantibus affice blandis
Fistula, regales postquam sum nactus honores,
Nec Regem me pœniteat tibi iungere labrum,
Cui sacer aspirat diuinâ Spiritus aurâ:*

*Hoc afflante sonas celsum, mea tibia, carmen,
Et te stelliferis attollens axibus infers;*

*Vnigenamque Dei natum, de vertice summo
Ætheris, humana trahis ad commercia vitæ:*

Fataque venturis miranda nepotibus edis.

Quî fit ut exili sic delectetur auenâ

Sic tenui stipulâ magnus Deus? An iuuat illum

Ludus hic, ima solet qui conciliare supremis?

Semper id acceptum refer illius omne favori,

Quòd sit ubique tibi magnum, mea tibia, nomen:

Quòd tua per Solymos lignator carmina salens

Cantet, & hæc Libani doceat resonare cupressos.

Ergo prius sit apis florum, rorisque cicada

Immemor, & nidum dediscat amare palumbes,

Antè Dei quàm te capiant obliuia. Semper,

Seu reteget Sol manè diem, seu vespere condet,

Ille tibi sit præcipuo celebrandus honore;

In Solymos cui multa focos cadit hostia, multo

Thure Sionæis cui fumat in arcibus Ara.

*O columen gentisque meæ, Pater alme, meum-
que!*

Vt

Sicut lux auroræ, oriente sole, manè absq̃
nubibus rutilat, & sicut pluuijs germinat her-
ba de terra.

Nec tanta est domus mea apud Deum, ut
pactum æternum iniret mecum, firmum in
omnibus atque munitum. Cuncta enim salus
mea, & omnis voluntas: nec est quidquam
ex ea quod non germinet.

Vt regis humanum placide genus? omnia blando
Flectis ut imperio? iuste quam cuncta gubernas?
Sicque faues primis, ut non tamen ultima sper-
nas?

Non fuit idcirco Davidis tibi gratia vilis,
Quod fratrum minimus, pastor quod paruulus
esset,

Ante Palaestina quam regna capesseret ora,
Orsus ab obscura qua te fuit auspice sorte.

Ac velut erumpit, sed qua vix discrepet
umbris,

Prima dies, sensimque rosis serit atria cali;
Mox auri fulgore micans circum undique lumē
Crescit in immensum, radiosque exporrigit
omnes:

Haud secus à modico paullatim sustulit ortu
Se Iessæ domus. Quid enim domus esset Iesse,
Ni Pater indulgens huic incrementa dedisses?
Tu mediâ lectum Davidem de plebe, Saulis
Substituis solio, sacroque perungis olino;
Iura det ut terris quas hinc mare terminat,
illinc

Palmifer Euphrates. Et quò tua dona manerent
Perpetua, hæc mecum conceptis edita verbis
Fœdera sanxisti: Tellus dum stabit & aether
Mansuros Davidis per sæcula cuncta nepotes,
Qui Solymi teneant sceptrū immistabile regni.
Nen quid opum curulo vel honorum desit, in
horas

Splen-

Præuaricatores autem quasi spinæ euelluntur vniuersi: quæ non tolluntur manibus.

Et si quis tangere voluerit eas, armabitur ferro & ligno lanceato, igneque succensæ comburentur vsque ad nihilum.

Soc. Sem. Paderb.

Splendidiora mihi benefacta prioribus addis.
 Et quis erit modus? Uberius non vere tepenti
 Roscidus in terras calo demittitur humor,
 Qui sola fecundet largis prouentibus; unde
 Luxurians lato progerminet herba virore,
 A te principium, iugi ceu fonte, salutis
 Omne mea fluit. Hic a te mihi nascitur vno
 Impetus, hæc ardens & inexsaturata voluntas,
 Teque tuasque, Pater, laudes super astra fe-
 rendi;

Si quantum cuperem, possem quoque. Dulcius
 vllum

Non mihi sit studium, potior non vlla voluptas,
 Quàm meminisse tui. Si quis tua nosse pro-
 fanus

Numina dissimulet, si te quis amare recuset,
 E viuis illum precor à radice reuellas:
 Iratus velut exscindit vepreta colonus,
 Elusum vlciscens immissis falcibus annum;
 Vrere nec dubitat crepitante noualia flammâ,
 Quando aliter nequit inuisos euincere sentes.
 Consurgunt nigri sinuosa volumina fumi,
 Vicinasque tegunt densâ caligine silvas.

Omnia que Dauidi crebrò meditata, beatus
 Audijt Hermonis vertex; nunc & iuga discent
 Norica, si facili meus hæc admiserit aure
 STENGELIVS, nostram nuper dignatus amico
 Accipere hospitio, quamuis sit rustica, Musam.

Ce INDEX